

Konferencija Atmetė Sovietu Reikalavimą

TAIKOS SUTARTIES PRIEŠININKAI NEGALI BŪT KARTU JOS ŠALININKAI

Prezidento Trumano kalbos pagrindinės mintys

SAN FRANCISCO. — Tame pačiame mieste ir tuose pačiuose namuose, kur prieš šešis metus buvo sukurta Jungtinių Tautų Organizacija, užvakar susirinko 52 valstybės į konferenciją, pasirašyti taikos sutartį su Japonija.

Per tuos šešis metus Sovietų Sąjunga, buvusi Amerikos sąjungininkė, pasidarė Amerikos priešu ne tik idėjinėje plotmėje, bet ir karo lauke. Jei ne formaliai, tai faktiškai šiandien Korėjoje rungtis Sovietų Rusija su Jungtinėmis Valstybėmis.

Per tą laiką Japonija, buvusi Amerikos pavojingiausiu priešu ir okupuota šalis, pakeitė iš pagrindų savo būdą ir savo galvą. Ji pasidarė patikima demokratijos ir Amerikos sąjungininke. Gražinus į nepriklausomų valstybių tarpą ir prisidėjus prie Vakarų sąjungininkų, Japonijai bus lemta suvaidinti didelį vaidmenį bręstančioje kovoj su žmonių laisvės priešiniais, nuo kurių kentėjo ir pati japonų tauta dar šesetą metų atgal.

Japonijos taikos konferencija buvo atidaryta rugsėjo 4 d. vakare Civic operos rūmuose. JV Valstybės sekretorius Acheson delegacijų nariams pristatė San Francisco merą Elmer E. Robinson ir Kalifornijos gubernatorių Warren. Juodu pasakė trumpas, šeiminių sveikinimo kalbas.

Po to scenoje pasirodė Amerikos Jungtinių Valstybių prezidentas. Achesonui pasakius įžanginį žodį, prezidentas Trumanas pradėjo savo istorinę kalbą.

JAPONIJA PASIRUOSUSI TAIKAI

Prez. Trumanas pasakė: Šešis metus atgal tautos, atstovaujancios šiai konferencijai, buvo įsitraukusios į aršų ir nuostolingą karą. Nežiūrint to, šios ir kitos tautos po karo susirinko į tą pačią salę sukurti Jungtines Tautas, reikšusias pirmą žingsnį į tikrą ir pastovią taiką.

Šiandien mes vėl susirinkome žengti kitą žingsnį keliu į taiką. Mes sutikome priimti mūsų buvusį priešą į taikingų tautų bendruomenę.

Sutartis, kurią mums teks pasirašyti, nėra išdirbtą keršto dvasia, kuria mes baigėme karą. Principai, dėl kurių mes kariavome, buvo aiškiai nusakyti prezidento Franklino D. Roosevelt toliau po Pearl Harbor. 1941 m. gruodžio 9 d. savo atsisaukime į Amerikos tautą jis pasakė: „Mes esame vidury karo, ne dėl užkariavimų, ne dėl atkeršijimo, bet už pasaulį, kuriame mūsų Bet mes nepamiršome, kad mūsų tauta ir visa, kas šiai tautai atstovauja, rastų saugumą savo vaikams“.

NAUJA GRESMĖ

Deja, šiandien pasauliui gresia nauji agresijos pavojai. Daugelis tautų, atstovaujančių čionai taikos konferencijoj, yra įtrauktos į stiprią kovą, kad apgintų Jungtines Tautas nuo tarptautinio įstatymų laužymo. Šis tikslas yra taika. Mes nesiduosime, kad dabartinis konfliktas sulaukytų mus nuo bet kokių imanomų žygių į taiką. Ką mūsų kraštų tautos nori, yra taika pasauly, kur būtų teisin-

gumo ir laisvės visiems žmonėms ir visoms tautoms.

Mes, kurie esame pasiruošę pasirašyti sutartį su Japonija, tikime taika. Mes tikime taika, pagrįsta laisve ir tarptautiniu teisingumu.

JAPONIJA TAIKOS TALKININKĖ

Mes tikime, kad bendras taikos reikalas sustiprės, kai Japonijai bus grąžinta nepriklausomybė ir sujungta su kitomis laisvomis tautomis bendru draugingumu ir atsakomybe.

Šia proga aš noriu išreikšti mano tautiečių ir mano paties jaučiamą pasididžiavimą dėl būdo, kuriuo buvo vykdoma sąjungininkų okupacija Japonijoj. Jos, okupacijos, pasisekimas yra vaisius atsidavusių daugelio tūkstančių žmonių, dirbusių pavaldybei vadovaujant armijos generolui Douglas MacArthur'ui ir jo įpėdiniui generolui Mathew Ridgway.

Kartu norėčiau išreikšti savo pasitenkinimą dėl veiklių pastangų, parodytų japonų tautos šiuo laikotarpiu. Ji visiškai sutiko su pasidavimo sąlygomis. Ji visiškai bendradarbiavo vykdančios okupacinius uždavinius.

PERSIAUKLĖJUSI TAUTA

Japonija šiandien yra visiškai kitokia šalis, negu ji buvo prieš šešis metus. Senasis militarizmas buvo nušluotas. Tai buvo padaryta ne vien per okupacinį įsakymą, bet per pačios japonų tautos ryžtingą valią.

Japonijos naujoji konstitucija užtikrina visų piliečių teises ir sukurė vyriausybę iš tikrųjų atstovaujančią savo tautai.

Dabar japonų tautai yra užtikrinti visuotiniai rinkimai, ir ji šiandien plačiai atstovaujama vyriausybyje. Per pastutinius vietinius rinkimus dalyvavo daugiau kaip 90% galinčių balsuoti žmonių. Šiandien japonų moterys turi balsavimo teisę, dalyvauja valdžioje ir pirmą kartą naudojasi pilnomis demokratinėmis teisėmis.

REIKŠMINGOS REFORMOS

Buvo įkurtos laisvos ir nepriklausomos darbininkų unijos, išplėsta ūkininkų kooperacija. Apie 5 milijonai akry žemės buvo atimta iš senų žemvaldžių ir perduota dirbantiems valstiečiams. Šiandien apie 90% dirbamų žemės priklauso žmonėms, kurie ją dirba (1945 m. mažiau kaip 50%).

Tai yra didelis laimėjimas, turįs didžios reikšmės visai Azijai. Per šias ir kitas reformas japonų tauta pasiekė pastovios ekonomikos ir demokratinės tvarkos. Jai dar lieka nueiti ilgą kelią, bet ji yra pakeliui į statymą naujos Japonijos — skirtos taikos labui ir žmonių gerovei.

SUTARTIES PRIEŠAI — TAIKOS PRIEŠAI

Baigdamas savo santurią kalbą prez. Trumanas išsireiškė:

Evelyn Rice iš Winnebago (Neb.) su savo trimis vaikais Sioux City, Ia. Jos vyras buvo Korėjoje. Kadangi jis buvo indėnas, tai Sioux City kapinėse jis negalėjo būti palaidotas (kapinėse gali būti laidojami tik Kaukazo rasės asmenys). Prezidentas Trumanas pasiūlė, kad užmuštas Korėjos kare seržantas John R. Rice būtų palaidotas Arlington nacionalinėse kapinėse.

Esanti prieš mus sutartis reiškia daugiau negu kalbą apie taiką. Ji reiškia veikimą už taiką. Ši konferencija parodys, kas siekia taikos ir kas jos vengia, kas siekia padaryti karui galą ir kas nori, kad jis tęstųsi.

Mes tikime, kad sutartį parems visos tautos, kurios garbingai siekia atoslūgio dabartinėje pasaulinėje įtampoje.

Eidami prie taikos stalo, atsiakrtykime pykčio ir neapykantos, tegu nuo dabar nebėra mūsų tarpe nei nugalėtojų, nei pralaimėtojų, bet lygūs taikos bendradarbiai.

Jungt. Tautų armija Korėjos fronte laimi

8 ARMIJOS BŪSTINĖ, Korėja. — Prasidėjusios prieš 18 dienų smulkesnio pobūdžio kautynės paskutinėmis dienomis išsirutuliojo į kruvinas skerdynes, o vakar baigėsi Jungtinių Tautų kareivių laimėjimu.

Netekę daug žmonių, komunistai apleido vadinamą „kruvinąją keterą“, rytiniame — centriniam fronte, dėl kurios buvo ilgai kovota. Prie kalnų keteros buvo paimtos ir tris svarbios aukštumos.

Dar niekad nebuvo taip stipriai Jungtinių Tautų artilerijos apšaudyta viena vieta, kaip minėtoji „kruvinoji ketera“. Į ją buvo paleista 390,000 sviedinių. Vien šioj vietoj komunistai neteko 6,500 vyrų.

Išilgai fronto komunistai per paskutinius 18 dienų neteko 26,000 kareivių. J. T. artilerija iš užimtų aukštumų dabar apšaudo komunistų telkinius prie Kumsongo.

Užsimušė 7 lakūnai

MOUNTAIN HOME, Ida. — Keturių motorų bombonešis, super oro tvirtovė, sudegė aerodromo įsibėgėjimo lauke. Įgulos septyni vyrai sudegė.

Bombonešis buvo bekilęs naktiniam skraidymui. Aerodromas savo įsibėgėjimo keliais yra pats didžiausias Amerikoje; oras buvo garšus, tad atvykę aviacijos specialistai tirti katastrofos priežastį, reikšia didelį nusistebėjimą įvykusia nelaime.

Užsakė atominį lėktuvą

WASHINGTONAS. — Aviacijos vadovybė praneša, kad ji užsakė Consolidated Vultee Aircraft korporacijai San Diego pastatyti atominę energiją varomą lėktuvą.

Lėktuvo atominę mašiną (reaktorių) stato General Electric kompanija.

Atominę energiją varomas lėktuvas bus nepalyginai greitesnis, didesnis ir daug didesnio veikimo spindulio. Tačiau aviacijos vadovybė, nei lėktuvą statytojai nėra linkę duoti smulkesnių paaiškinimų.

Nusizudė rašytojas

RIEGELSVILLE, N. J. — Louis Adamic, žinomas rašytojas, apie kurį kalbama, kad jis komunistas, buvo rastas nusizudęs savo farmoj.

Prieš indamas šautuvą į rankas, jis padegė garažą ir namus. Policija sako, kad tai tikras nusizudymas, bet vėliau FBI perėmė reikalą. Jo sekretorė aiškino, kad komunistai grasė jį nužudyti.

Jo kišenėj buvo rasta laikraščio iškarpą, kur rašoma apie Elisabeth Bentley's pareikšimą Kongreso komisijai, kad Adamic anksčiau priklausė sovietų šnipų organizacijai.

Adamic atvyko į Ameriką iš Serbijos, būdamas 14 metų. Jis iš pradžių dirbo plieno fabrikuose, anglių kasyklose, o vėliau pasidarė žinomu rašytoju. Jis palaikė draugystę su plačiaja diduomene, neišskiriant ir velionies prez. Roosevelt.

Jis buvo žinomas kaip komunisto simpatikas. Susiginčijęs Titui su Stalinu, jis buvo nuvykęs į Jugoslaviją ir buvo bebaigęs rašyti romaną apie maršalą Tito.

—\$1 bilijoną numatyta išleisti ateinančiais metais atominį ir hydrogeninių bombų gamybai, sako ats. Fischer (dem. iš Te.x.). Kitą bilijoną išleis iš tolo vairuojamoms raketoms, turinčioms atominę sprogtamąją medžiagą. Amerika turinti dabar 750 - 1,000 atominį bombų, tvirtino Fischer.

Vėliausios žinios

—Irano vyriausybė davė anglams dvi savaites laiko apsispręsti dėl Irano padiktuotų sąlygų, liečiančių tolimesnį žibalo pramonės išnaudojimą bendromis jėgomis.

—Harvardo profesorius John King Fairbanks Amerikos okupacinę vyriausybę Japonijoj atsisakė duoti įvažiavimo vizą dėl žinomo profesoriaus komunistinio nusistatymo.

—Paryžiaus bankas, kuris prekiauja su komunistiniais kraštais (Banque Commercial de l'Europe) buvo įmesta bomba.

—Rusų lokiai (supraskit paraidžiui) vis dažniau įsibrauna į Suomiją ir išskerdžia daug avių. Salos apylinkėse du lokiai papiovė 37 avis.

Nauji ginklai gali sunaikinti žmoniją

SAN FRANCISCO. — Prez. Trumanas savo priešpaskutinėje kalboje išsitarė, kad dabar turima tokių ginklų, kurie, kilus visuotiniam karui, sunaikintų civilizaciją.

Baisu ir pagalvoti, kas atsitiktų, jeigu vėl kiltų naujas pasaulinis karas, pasakė Trumanas. Niekas negali ir įsivaizduoti sunaikinimo padarinių ir žmonių nuostolių.

Jis davė suprasti, kad yra baisesnų ginklų už atomines ir hydrogenines bombas. Naujieji ginklai, kurie būtų paversti kilyra trečiajam pasauliniam karui, yra fantastiški, jis pasakė.

Unijų vadai kaltina reakcionierius

WASHINGTONAS. — AFL pirmininkas William Green savo Darbo Dienos atsisaukime unijų nariams sako, kad Kongrese yra susidariusi reakcionierių respublikonų ir diksikratų koalicija, siekianti neturtinguosius padaryti dar neturtingesniais, o turtinguosius dar turtingesniais. Maža grupė užsispyrusių politikierių stengiasi sulaukyti Amerikos pažangą, statydami pirmą vietą didžiųjų pramonininkų interesus, kalbėjo William Green.

Jis klausė Amerikos Torry šalininkų, ar jie nori, kad darbininkai pasuktų socializmo keliu kaip Anglijoj, arba net į komunizmą, kaip desperaciją patekę darbininkai yra pasielgę. Green atsakė, kad AFL sieks pergales savu, amerikietišku būdu. 1952 metų rinkimai bus geras bandymas.

SUSISAUDYMAS ALBANIJOS - JUGOSLAVIJOS PASIENY

BELGRADAS, Jugoslavija. — Vietinio radijo pranešimu, Albanijos pasienio sargybiniai buvo įsiveržę į Jugoslavijos teritoriją ir paleidę ginklus į darbą.

Susisaudymas užtruko visą valandą. Nušovė du jugoslavų sargybinius, albaniečiai atsitraukė.

—Burinės laivininkystės veteranas, keturstiebė barka Pomern, stovinti Alandų saloj, bus paversta į keliauninkų viešbutį Helsinky, Suomijoj, ateinančiais, olimpiados metais.

KARINGA KONFERENCIJOS NUOTAIKA

Sovietai nesutinka su sutarties svarstymo tvarka

SAN FRANCISCO. — Nespėjus aptilti prez. Trumano taikingos kalbos garsams (jis pavartojo 47 kartus žodį „taika“ arba „talkinga“), kaip tarp Sovietų S-gos delegacijos vado Gromyko ir laikinojo konferencijos pirmininko Achesono įvyko pirmas susidūrimas.

Gromyko tuojau pakilo protestuoti prieš anglų ir amerikiečių išdirbtą ir daugumos delegatų priimtą konferencijos darbų tvarką. Jis pačioj konferencijos pradžioj sušuko, kad niekas negali uždrausti komunistinės Kinijos vyriausybės neginčijamas teises dalyvauti sutarties pasirašymo konferencijoj.

Remiasi Cairo sutartimi

Kol pirmininkaujas Acheson spėjo atimti jam žodį, kalbant jam ne pagal išdirbtą tvarką, Gromyko spėjo pacituoti visą eilę senų susitarimų, neišskiriant ir Cairo susitarimų, kalbančių, pasak jo, už Kinijos dalyvavimą Japonijos taikos sutarties paruošime ir pasirašyme.

Gromyko pasakė, kad Sovietų Sąjunga reikalauja tuojau pat pasiųsti kvietimą Kinijos centrinei liaudies vyriausybei, kad ji galėtų dalyvauti konferencijoj nuo pat pradžios.

Acheson, nutraukęs kaip pirmininkaujas Gromyko žodį, pastebėjo, kad ši konferencija nėra suaukta kvieisti komunistinę Kiniją (konferencijon nėra pakviesta nė nacionalistinės Kinijos vyriausybė).

„Aš protestuoju“

Po to Čekoslovakijos atstovas

Ištaigingoj sovietų delegatų viloj

HILLSBOROUGH, Calif. — Gromyko ir kompanija įsitaisė \$1,600,000 vertės viloj. Nespėjo įsigyventi ketelą dienų, kaip užkimo kanalizacijos vamzdžius.

Prisistatė du vamzdžių taisytojai (plumberiai) ir jų gizelis. „Gizelis“ buvo amerikietis žurnalistas William J. Scammon. Jam nerūpėjo vamzdžiai, kiek norėjosi pamatyti sovietų namų kultūrą. Žurnalistas pasakoja:

Ten buvo penkios — septynios lovos beveik kiekviename miegamajame kambary, vyrai ir moterys patys skalbė savo skalbinius.

5 dienas su užkimštais vamzdžiais

Vamzdžiai išbuvo užkimšti 60 valandų. Kai bolševikai galiausiai buvo priversti šauktis pagalbos, jie pastatė savo sargus daboti „plumberius“. Iš dviejų seklių tik vienas vaikščiojo iš paskos, pasakoją, „plumberių mokynys“, žurnalistas Scammon. Seklys buvo jaunas vyrukas su nukritusiu plaukų pluoštu ant akies. Jis atsisakė priimti amerikietišką cigaretę, užtat pasiūlė užrūkyti sovietiška.

Viename kambary buvo septynios lovos, kitame penkios ir trečiame trys. Vienas vyras kaip tik klojo savo lovą, kai plumberiai įžengė į vidų. Kitas sėdėjo ant lovos ir skaitė knygą. Aš susekiau, kad jie visi mėgsta apelsinus, pasakoją žurnalistas, nes visur buvo primėtyta žievių.

mėgino paremti Gromyko reikalavimą, bet buvo taip pat Achesono greitai nutildytas. Prie kalbėtojų stalo vėl pasirodė Gromyko sušuko: „Aš protestuoju prieš tokią procedūrą“.

Netrukus ėmė kilti iš „Vakary fronto“ delegatai, pirma Sir Carl Berendzen, Naujos Zelandijos atstovas, Oscar Ganz, Kubos ministeris, patvirtindami, kad procedūros nuostatai buvo formaliai svarstyti ir priimti daugumos.

Nubalsavo nekviesti

Delegacijų nariai ir svečiai susidomėję sekė konferencijos audringą pradžią. Konferencijos rengėjai buvo iš anksto tai numatę. Jie yra įsitikinę, kad Sovietų Sąjungai nepasiseks sukludyti sutarties pasirašymo.

Galiosiausi komunistinės Kinijos kvietimo klausimas buvo patiektas balsavimui. 48 balsais prieš 3 (Sov. S-ga, Lenkija ir Čekoslovakija) konferencija atmetė sovietų reikalavimą, į konferenciją kvieisti Kiniją.

Žurnalistas, pasitikusiems Gromyko ir paklausius, ką jis mano apie konferenciją, Gromyko atsakė: „Blogai, labai blogai“.

Vyrai be to plovė savo kojines. Viena pora tikriausiai buvo padžiauta vonios kambary.

„Delegatės“ plovė kelnaites

Viename moterų miegamajame kambary buvo penkios lovos. Pora ružavų kelnaičių, kitos su kudrėmis ir apatinė suknėlė kabėjo viršum vonios. Jauna moteris viduriniame kambary glaisfė ant stalo apatinę suknėlę.

Esant virtuvėj pasigirdo kitame kambary žingsniai; plumberius tuojau išvarė. Pasirodo, tai buvo Gromyko ir Paniuskin (ambasadorius Washington), einą į valgomąjį.

Kai mažiųjų žmoggyčiai gyvena „bendruomenės“ kambariuose, vadinamieji didieji žvėrys gyvena pagal stilių. Jie yra miegaliai. Jie dar nebuvo atsikėlę, atėjus plumberiams 10 valandą.

Mums nebuvo leista įeiti į ištaigingą ir puošnų miegamąjį, kur gyvena Gromyko ir Paniuskin, sako žurnalistas. Jie sakė, kad Gromyko vonios kambarys yra „all right“, nors mūsų plumberis sakė, kad užsikimšimo turėjo būti sugadinti visi vonių kambariai.

Gaisras Romos bibliotekoj

ROMA, Italija. — Daugiau kaip 1,000 tomų sudegė per kilusį gaisrą didžiojo nacionalinės bibliotekos Romoj. Jei ne gaisrininkų rūpestingumas ir energija, biblioteka būtų netekusi dar keletos tūkstančių knygų, jų tarpe istorinės vertės egzemplionės visur buvo primėtyta žievių.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Mokslas prasidėjo

Antradienį prasidėjo Chicagoje ir apylinkėse mokslas pradžios ir vidurinės mokyklose. I mokyklą tuo tarpu atėjo 333,264 mokiniai (buvo laukiama 379,038). Mažiesiems, ypač vaikų darželių lankytojams, buvo ir asarų bei išgąsčio, kai pasirodė, jog juos visai dienai motinos paliko tarp svetimųjų.

Iš viso Ilinojaus valstybėje šiais metais laukiama at-einančių pradžios ir vidurinės mokyklas 1,250,000 mokinių, t.y. 100,000 daugiau negu perėitaisiais metais.

Nežino, ką daryti su kaltinamuoju

Policininkas M. Moretti buvo atiduotas prisiekusiųjų teismui už tai, kad jis prieš kurį laiką du žmones nušovė ir trečiąjį sužeidė.

Tačiau didysis prisiekusiųjų teismas jo nepakaltino. Tam priešpriešino Chicago's nusikaltimų komisijos pirmininkas. Dabar net keturios atskiros institucijos susidomėjo šiuo reikalu ir pasiryžo kiekviena atskirai imtis šį dalyką tyrinėti, būtent, tardytojas Brodie, Chicago's advokatų sąjungos pirm. Bissell, kriminalinio teismo teisėjas Kluczyński ir policijos vadas O'Connor.

Kai kurie liudytojai tvirtino, kad nukautieji buvę neginkluoti. Šaudymas įvyko po to, kai policininkas vienoj smuklėj buvo sumuštas.

Gražuolė iš Ilinojaus

Miss Virginia, kuri dalyvaus Miss America varžybose, yra Mrs. Potteaux Stern, 26 m., iš Hampton, Va., kilusi iš Ilinojaus valstybės. Jos sesuo Mrs. R. Cegielski gyvena Chicagoje, 2108 W. 35th St.

Mrs. Stern yra dviejų mažų vaikų motina, palikusi Chicago prieš ketverius metus, kai ji ištekojo už Virginijos vyriškio. Anksčiau ji buvo vieno Chicago's naktinio klubo šokėja.

Reikalauja Europos susivienijimo

Buvęs Austrijos kancleris, o dabar St. Louis universiteto profesorius Kurt von Schuschnigg skaitė paskaitą Chicago's rotarietiams, tema "Centrinės Europos tragedija". Jis pareiškė, jog iš dabartinės kėllos tarp-tautinės padėties nesą kitos iš-eities, kaip Europai susijungti, užmiršti savo tarpusavio gin-cus. Jei pati Europa savo noru to negalinti padaryti, tai turinti vienytis priversti Amerika, kuri turinti jėgą ir jaunatvės energiją.

Marshallo planas išgelbės Europą nuo bado. Bet to dar maža. Nepakanka nei Schumano plano (anglies ir plieno pramonės sujungimo), nei NATO (At-lanto pakto organizacijos), nei Europos tarybos. Reikia Europos susivienijimo.

Schuschniggas pažymėjo, kad vidurinės Europos dabar nebė-lė, nebėsa kam atlaikyti Rytų įsiveržėlių. Rusai dabar nuėję toliau ir Vakarais, negu ankstyvesniais šimtmečiais.

Paleis laisvės balionėlius

Ryšium su Laisvės žygio va-jum šiauriniame Ilinojuje bus pademonstruota, kaip leidžiami už geležinės uždangos esančius kraštus vadinamieji laisvės balionėliai. Pirmieji tokie balio-nėliai bus paleisti pirmadienį vi-dudienį iš Jackson Blvd. ir La-Salle St.

Laisvės žygio vajuos tikslas yra 1,500,000 narių ir \$200,000 šiauriniame Ilinojuje. Tas žy-gis išlaiko ir Laisvosios Europos Radiją, siunčiantį žinias į anapus geležinės uždangos.

Metodistai už socializmą

Methodist Federation of So-cial Action delegatė savo kon-ferencijoje Evanstone pasisakė už socializmą, pacifizmą ir pa-saulinę vyriausybę, bet prieš karą ir komunizmą.

Sako, kad ši federacija ne-amerikinės veiklos komiteto lai-koma komunistinio fronto orga-nizacija.

Lange kviečia į Maskvą

Oscar Lange atrašė vietiniams Amerikos pramonininkams laiškus, kviesdamas juos ateinančių gruodžio mėnesį atvykti į Mas-kvą, kur būsimi tarptautinė pramonininkų ir ekonomistų konferencija. Esą, toji konferen-cija turėsianti prisidėti prie dabartinės įtampos tarp Rytų ir Vakarų pasaulio sumažinimo. Lange nemini, kad Vakarai yra paskelbę embargo prekių siuntimui į Rusiją ir jos satelitų kraš-tus.

Tai pirmi laiškai, kuriuos ga-vo amerikiečiai iš jo po to, kai Lange, kuris buvo Chicago's universiteto ekonomikos profes-orius, atsisakė Amerikos pi-lietybės ir tapo bolševikinės Lenkijos ambasadorium.

Rūpinasi apsauga nuo atomo spinduliavimo

Chicago's sveikatos tarybos pirmininkas Dr. Bundesen nori gauti iš Californijos kopiją tos valstybės kodo, pagal kurį sau-gojami gyventojai nuo atomi-nės radiacijos. Mat, neseniai Assn. of Casualty and Surety Companies paskelbė, kad atomo amžiuje gyventojai yra nuolat grasomi atomo radiacijos pavojais.

Valstybė kontroliuoja savo ži-nioje esančias įstaigas, kurios turi reikalo su atomo tyrinėji-mais. Bet dalis ir privatinų įs-taigų yra čia gavę radioaktyvi-nių medžiagų. Todėl iškyla rei-kalas, kad jos taip su ja apsiei-ty, kad tai nesudarytų pavojaus gyventojų sveikatai. Tad čia valstybė mano reikiant jos prie-žiūros.

106 ŽYDŲ MOKYKLOS

Antradienį prasidėjo registra-cija mokinių į 106 hebrajų ir sekmadienines žydų mokyklas. Jos yra globojamos žydų švieti-mo tarybos, kuri atstovauja or-todoksams, konservatoriams ir reformininkams.

Sumažėjo sergančių

Sifiliu sergančių skaičius sto-jančių ir kariuomenę naujokų tarpe tuojau prasidėjus Korėjos karui buvo 52% mažesnis negu 1940-41 metais.

Šitas sumažėjimas baltųjų tarpe lygus 51%, o juodųjų 64%.

TRUMPAI

—P. Klimo "Lietuvių kalbos sintaksė" (1922) .A. Alekno "Lietuvos istorija" (1923) ir St. Matulaičio "Lietuvių tautos istorija" (1923) gaunamos Nau-jienų administracijoje, 1739 So. Halsted St.

—Leonardas A. Rukša, 23 m. sūnus Mr. ir Mrs. Antano Rukšų, 6217 So. Kedvale Ave., rašo tėvams, kad esąs Tokijų ligoni-nėje ir gavęs puskarininkio (korporalo) laipsnį. Jau pradė-das atsigauti nuo žaizdų, kurias gavo rugpjūčio 12 d. Korėjoj. Jis yra baigęs Lindblom High School. Kariuomenėje tarnauja nuo pereinų metų spalio mėne-sio. (BKS).

—M. Page siunčia linkėjimų pažįstamiems iš Denver, Colo. Jis išvyko atostogų metu pasi-dairyti po plačiąją Amerikos že-mę.

—Iš Juzės Stulgaitienės, M. K. Čiurlionio sesers, kuri buvo atsilankiusi Chicagoje pas I. Se-rapiną, J. Būga užrašė įvairios tautosakos. Daug žemaitiškos tautosakos Būga gavo ir iš pa-ties Serapino.

—P. Kesiusas įsteigė raštinės (ofiso) tarnautojams ruošti kursų. Juose dėstoma skaičia-vimo mašinos, buhalterija, ma-šinraštis, komercinė aritmetika ir lituanistika jaunimui, kuris neturi progos lankyti lietuviš-kos mokyklos. Šios rūšies darbi-ninkai gauna vidutiniškai \$1.50 už valandą.

—Dr. Algirdas Maciūnas, žy-mus chirurgas, buvęs Lietuvos universiteto chirurginės klinikos vedėjas, išlaikė Illinois valstybi-nius egzaminus ir gavo teisę verstis gydytojo praktika. Dr. Maciūno šeima laikinai gyvena Beverly Shores, Ind. Naujasis profesionalas savo įstaigą nu-mato atidaryti Chicagoje.

—Juozas Kodis, 45 m., 2132 W. 51st Place, bedarbis, rastas pasikoręs drabužių kambaryje. Motina Agnieška aiškino polici-jai, kad jis buvęs labai susirū-pinęs, negalėjęs niekur darbo gauti. (BKS).

—Eva Gaichas, 3429 So. Lea-vitt St., pasimirė, palikusi liū-dinčius vyrą Aleksandrą, dukte-rį Catherine, sūnus Viktorą ir Ernestą ir daugiau giminių. Pa-laidota rugp. 9 d. šv. Kazimie-ro Kapinėse. (BKS).

—Laikinį knygų katalogą iš-siuntė "Naujienų" administraci-ja knygų mėgėjams. Daugiaus-ia jame surašytos seniaus spaus-dintos knygos.

—J. Jazmino "Moteris, nuo kurios pabėgau" baigta spaus-dinti ir gaunama "Naujienų" administracijoje. Knygos kaina \$1.00.

—Al Vaitis su savo žmona Violet sugrįžo pirmadienį į Chi-cagą. Jis apvažinėjo daugiau kaip 12,500 mylių, keliaudamas po vakarines Amerikos valsty-bes, Kanadą ir Meksiką.

—Dr. M. Vaitėnas, 1346 E. 66, Cleveland, Ohio, kreipėsi per laikraščius į lietuvių gydytojus, ragindamas sudaryti lietuvių gydytojų organizaciją. (B.)

—14 DP gydytojų laikė vėl-sybinius kvotimus Ohio valsty-bės leidimui praktikai gauti. Tuo tarpu žinoma, kad Dr. Vl. Ra-manaukas ir, rodos, Dr. Druk-tenis iš Brooklyn, kvotimus iš-laikė. (B.)

Žemėlapis automobilistams

NAUJIENOSE galima įsigyti I. R. McNally 104 psl. žemėla-pį automobilistams. Jame yra visi JAV ir Kanados keliai. Yra atskiras kiekvienos valstybės žemėlapis. Svarbesniųjų miestų žemėlapiai išspausdinti sky-riumi. Jis kainuoja 75 centas. Atsiuntus čekį arba Money Orderį tokiu adresu: NAUJIE-NOS, 1739 So. Halsted St., Chi-cagą 8, Ill., žemėlapis bus iš-siustas.

NAUJIENŲ Administracija.

Laidojamas pirmas žuvęs lietuvis Korėjoj

Pirmas lietuvis kareivis, par-vežtas iš Korėjos, yra pvt. 1 cl. Edward Lanaukas, gyvenęs Town of Lake, žuvęs 1950 m. rugpjūčio 16 d. Jis pašarvotas J. Eudeikio koplyčioje 4605 S. Hermitage.

Laidotuvis įvyks rugsėjo 8 d. 8:30 v. rytą. Iš koplyčios bus lydimas į šv. Kryžiaus bažny-čią, o iš ten į šv. Kazimiero ka-pines. Bus iškilmingai palaidotas dalyvaujant Dariaus ir Girėno postui (271 American Legion).

Jo vyresnysis brolis yra žu-vęs antrame kare (1944 m.). Pa-siliko tik tėveliai.

Skrzybėlė prieš atominę bombą

Viena didelė skrybėlių firma yra sumaniusi skrybėlę, kuria žmogus galis saugoti savo veidą nuo nudegimo atominės radiaci-jos spindulių.

Valstybės paroda su nuostoliais

Neseniai pasibaigusi Ilinojaus valstybinė paroda atnešė \$267,000 nuostolių. Tai yra mažesnis nuostolis, negu 1950 m. parodos, kada deficito būta \$617,000.

RIAUSIŲ TYRINĖJIMAS SU PRATĖSIMAIS

Cicero riaušių tyrinėjimas bu-vo tęsimas iš trečio karto, rei-kalaujant valstybės gynėjo įs-taigai. 120 suareštuotųjų tardy-mas tęsėsi iki rugsėjo 2 d.

—Jack London yra daugiau-sia mėgiama Amerikos rašyto-jas Sovietų Sąjungoj, sako so-vietų laikraštis anglų kalba News. Po jo seka Mark Twain, Theodore Dreiser, O. Henry.

SUSIRINKIMŲ IR PARENGIMŲ PRANESIMAI

RUDENINIAI SOKIAI
Don Varnas Postas rengia rudeninius sokius šėštadienį, rugsejo (Sept.) 15 d., Dariaus-Girėno Posto salėj, 4416 So. Western Ave. Visus maoniai kviečiame atsilankyti į mūsų pramogą.

—Frank W. Dambrauskas, Sokijų reng. kom. pirm.
SLA 217 kuopos susirinkimas bus š. m. rugsėjo mėn. 9 d., 2 val. po pietų Pucio svetainėje, 2548 W. 69th St. Bus prilimami mokesčiai.
Nariai prašomi pranešinėti adresu pasikeitimus, kad nesutrūktų grei-tesnis ir nepavėluotas susijūnijimas kuopos reikalais.

—SLA 217 kp. fin. sekr.

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo ar liūdesio valandoje Gražiausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvių ir dėl kitų visokių papuošimų.
6901 SO. WENTWORTH AVE.
Tel.: ST 3-2454 ir HU 3-2224

URBA
Gėlės Mylintiems, Vestuvėms, Ban-kietams, Laidotu-vėms, Papuoši-mams
GELININKAS
4180 Archer Avenue
Phone: LA 3-5800 arba 3-5870

LOVEIKIS
Siunčiam Gėles Telegramu į Visas Pasaulio Dalis
KVIETININKAS
Gėlės Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams.
3316 SO. HALSTED ST.
Tel. Yards 7-7308

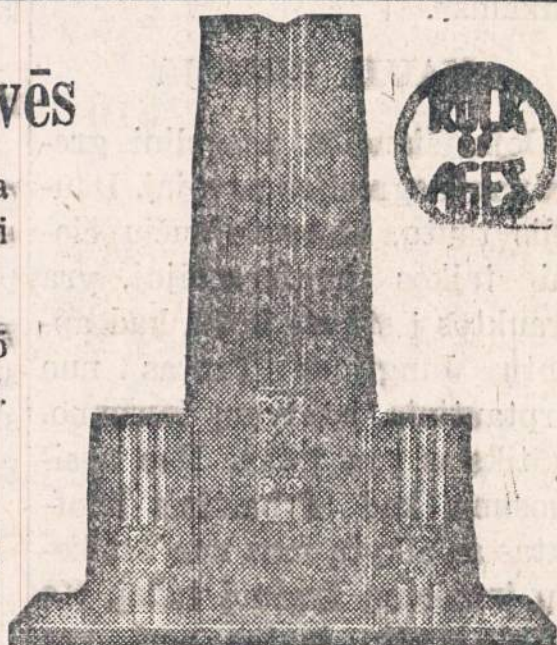
Pirkite iš Lietuviškos Paminklų Dirbtuvės

Dabar yra tinkamas laikas užsisakyti gražų paminklą arba koplyčią (Mausoleum) ant savo mylimo asmens kapo tiesiai iš mūsų paminklų dirbtuvės.

BITTIN IR KAMENSKY ekspertų darbas yra paremtas 45 metų patyrimu. Mūsų paminklų dirbtuvė yra atdara visuomet.

PAMINKLUS PRISTATOME Į VISAS KAPINES ARTI AR TOLI

Bittin and Kamensky Monument Works
3938 W. 111th Street — Tel.: BEverly 8-0005

LIUDĖSIO VALANDOJ
Sąskite
MAŽEIK & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned Chapel and
REpublic 7-8600-8601 Parking Facilities.
Tiesa, kurie gyvena kitose miesto dalyse raudme koplyčią arčiau jūsų namų

A. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 So. Western Avenue
TELEFONAS GROVEHILL 6-0142
1410 South 50th Avenue
TELEFONAS TOWNHALL 3-2109 CICERO, ILLINOIS
KOPLYČIOS-VISOSE MIESTO DALYSE

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 SO. HERMITAGE AVE.
Tel. Yards 7-1741 ir Bİshop 7-9481
4330-34 SO. CALIFORNIA AVE.
Telefonas Bİshop 7-9719
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mūsų radio programai šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES 1390 kil.

NARIAI
Chicago's
Lietuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone Yards 7-1911

LEONARDAS A. EZERSKIS
1646 W. 46th STREET Phone Yards 7-0781

LACHAWICZ IR SUNUS
TEL. VIRGINIA 7-6672 and 6673
2314 W. 23rd PLACE 10756 S. MICHIGAN AVE.

L. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone PULLman 5-9661

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Phone Yards 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone SEeley 3-5711

ALFRED VASAITIS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

J. LIULEVICIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-1138-1139

Pasirinkimas iš 60-ties su viršum vartotų karų
Taipgi, galite įsigyti naują automobilį
MILDA BUICK SALES
Dan Kuraitis, Jonas Rodinas, L. Labanauskas ir Antanas Bačys
907 West 35th Street LAfayette 3-2022

Taupyk saugiai ir užtikrinsi savo ateitį...
Standard yra stipriausia taupymo įstaiga visoje Amerikoje
TURTAS \$30,000,000.00
ATSARGOS FONDAS \$2,900,000.00
Federal Savings & Loan Insurance Corporation bei Federal Home Loan Bank System narys
STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 Archer Avenue, kampas Sacramento Avenue
TELEFONAS: VIRGINIA 7-1141
JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas
Istaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 po pietų
Ketvirtadieniais nuo 9-tos ryto iki 8 vakaro
Trečiadieniais visai neatidaro
2—NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. —KETVIRTAD., RUGSĖJO 6, 1951

KAIP OMAHOS LIETUVIAI PASITIKO A. GROMYKO

Gromyko, tavo rankos suteptos lietuvių krauju! Šitaip Omaha's lietuviai tremtiniai pasitiko pro Omahą, Nebr., pravažiuojantį Sovietinės Rusijos užsienių reikalų komisaro pavaduotoją A. Gromyko.

Žinia apie Kremliaus bandito pravažiavimą buvo gauta gana vėlai, tačiau bendromis įgėgomis suskubta paruošti transportai, apsirūpinti susisiekimo priemonėmis (geležinkelio stotis yra nutolusi apie 10 mylių) ir, be kita ko, apsispręsti ryto dieną eiti į darbą su vos pora valandų miego. Traukinys, mat, į Omahą turėjo atvykti rugpjūčio 31 d. 0.40 ir išstovėti Omahoje iki 0.55 val.

Jau čia pat po vidunakčio stotyje susirinko apie 60 lietuvių piketo dalyvių. Dar buvo daug norinčių vykti, bet kliudė blogas susisiekimas, nes po vidunakčio nėra kaip pargrįžti namo. Buvo nutarta eiti į peroną ir ten piketuoti. Tačiau FBI agentai griežtai uždraudė išeiti į peroną. Buvo prašyta leisti išsikeisti transparentus pačioje geležinkelio stotyje. Neleista.

Prašyta leisti geležinkelio aikštėje. FBI neleido. Toks saugumo stropumas, visai suprantama, pasirodė neaiškus, kaip ir dabar neaiškus. Gal mūsų veiksniai, prysaky su ALT prie progos užklausti vyresnius organus, kuria teise piketas leidžiama New Yorko stotyje ar uoste, o neleidžiama Vidurio Amerikoje?

Neįleido į peroną ir vietos anglų dienraščio reporterių. Reporteriai apie įvyksimą piktą buvo iš anksto painformuoti. Į peroną neišleisti reporteriai čia pat ėmėsi teirautis piketo reikalo. Po to, reporteriams pasiūlius, visi piketuotojai su išskleistais transparentais aplėdo geležinkelio laukiamąjį ir susibūrė gatvėje ties tiltu, kur apačioje kaip tik atūžė Kremliaus banditą vežęs traukinys. Kaip iš geležinkelio čia teko patirti, sovietų delegacijos vagonė užgesyta paskutinės švieselės. Transparentais čia pat susidomėjo stoties transporto darbininkai, kurie it gervės giedros belaukdamos, atvertę galvas skaitė šūkius:

"Gromyko, tavo rankos suteptos lietuvių krauju"

"Gromyko, prieš kalbėdamas apie laisvę, grąžink Lietuvai laisvę"

"Gromyko, grąžink iš Sibiro tėviškęn 700,000 lietuvių!"

Perone esantieji darbininkai ir pravažiuojantieji tyčia pabėdė į Sovietų delegatų vagoną: "Žiūrėkit, kas ten viršui tilto išrašyta." Vagonė buvo mirtinė tylą.

Traukiniui išvažiuavus piktas tvarkingai baigta. Piketuotojai skirstėsi poilsio. Beveik visi yra dirbantieji, kai kurie nuo 5 val. ryto. Iš piketuotojų daug buvo taipgi iš labo ryto dirbt pradėdantių moterų.

Iš tikro tenka pasididžiuoti, kad per porą valandų suskubta išpašyti, sukalti, susirinkti ir išvykti Omahos lietuviams pirman piketan Omahoje, tai ne New Yorko ar Chicagoje, čia nėra Kremliaus banditų pasiuntinybių, nėra progų papiketuoti. Tai buvo pirma smagi visuomeninė pareiga, kuri atlikta su pasigerėjimu.

Omahos dienraštis "World-Herald" jau ryto dieną išidėjo žinutę pakartodamas visus lietuvių transparentuosna įrašytus šūkius ir pastebėdamas, kad Union Pacific geležinkelio tarnautojai ir "specialūs agentai" trukdė prieiti arčiau prie Gromyko. Tas pats laikraštis vakarinėje laidoje išidėjo nuotrauką, kurioje ryškiai matyti lietuvių antikomunistiniai šūkiai, iškelti virš piketuotojų būrio.

Iowos ir Nebraskos radijai kelis kartus kartojo žinią apie Gromyko piketavimą, visada pakartodami piketuojančiųjų šūkius.

Charles Zekas Vadovauja Taupymo Įstaigai

Vakar supažindinome skaitytojus su nauju Brighton Savings & Loan Association namu bei jo įrengimais, o šiandien norime tarti kelis žodžius apie žmones, išauginusius minėtą įstaigą iki pusantro milijono dolerių vertės.

Brighton Savings tvarko visuotinėje taupomosios ir skolinimo įstaigos narių susirinkime rinkti direktoriai. Šiandien šios įstaigos prezidentas yra Petras Lukošius, o antrasis — Stasys Norgaila. Charles Zekas yra sekretorius, o Charles Wertelka — išdininkas. Jie visi yra bendrovės direktoriai.

Be to, direktoriai dar yra šie asmenys: Aleksas Ercius, Jonas Jobaris, Juozas Zakas, Vincas Paukštis, Juozas Klapatauskas, Juozas Simanavičius ir George Sharko.

Didelė darbo dauguma krinta ant sekretoriaus Charles Zeko pečių. Pastaruoju metu jam padeda Mrs. Helen Kuncevičius, bet anksčiau Zekas vienas tvarkė visus rekalus. Dienos metu jam tekdavo tartis su klientais, priimti jų indėlius, skirti jiems nuosimčius, išduoti paskolas, o naktimis jis tvarkydavo knygas.

Ypatingai sunkus darbas buvo praėjo karo metu, kai darbo buvo nepaprastai daug, o talkininkai buvo labai sunku surasti.

Charles Zekas tvarko visus bendrovės rekalus jau 11 metų, todėl ir lietuviams vertėtų arčiau jį pažinti. Pasirodo, kad Zekas atvažiavo į Ameriką 1907 metais. Jis yra kilęs iš Žiobiškių, esančių Rokiškio apskrityje, Pandelio valsčiuje.

Kurį laiką pabandęs vieno ir

kito darbo, jaunąs Zekas tuojau metėsi į Real Estate biznį. Pradžioje dirbo pas kitus, bet jau nuo 1910 metų, kaip sakoma, atsistojo ant savo kojų. Chicago jis atsikėlė 1922 metais. Nuo to laiko jis sąžiningai aptarnauja klientus, norinčius įsigyti namus ar kitokią nejudomą nuosavybę.

Netenka stebėtis, kad jam pavyko išauginti tokią didelę bendrovę ir sekasi gerai tvarkyti josios rekalus.

Charles Zekas jau išgyveno didoką metų skaičių, bet jis dar yra sveikas, stiprus ir energingas. Jis yra viengungis. Savo laiku Amerikon buvo atvažiavęs jojo brolis. Charles patarė jam grįžti namo, atsigabenti savo šeimą ir tada dar gyvą buvusią abiejų motiną ir gyventi Amerikoje. Jis ir pinigų davė laivakortėms, bet brolis grįžo Lietuvon, ir ten pasiliko.

Zekas yra dar stiprus, nes išmoko kelias taisykles, kurios taupo energiją ir saugo sveikatą. Jis nerūko ir negirtuokliauja. Jis dirba ilgąs valandas, bet jis ir ilsisi. Jis yra išitikęs, kad tikrai geras poilsis atstato prarastą energiją. Netenka stebėtis, kad jis tiek daug energijos galėjo idėti į taupymo bendrovės išauginimą bei į namų statybos darbus.

Charles Zekas yra lėtas, ramus žmogus, bet jis labai mandagus, moka su žmonėmis bendrauti ir pasėkmingai vesti biznį. Jis remia lietuvių kovos už laisvę rekalus ir visuomet yra draugiškai nusiteikęs.

Brighton Savings & Loan Association, pastaciūsi Charles Zeką bendrovės reikalų priešin, padarė visiems naudingą nutarimą. Reikia manyti, kad Zekas dar ilgus metus pasėkmingai tvarkys šios taupymo ir paskolų bendrovės rekalus.

—G.

Garsinkitės "N-nose"

Šventės minėjimas su programa

Tautos šventės minėjime, kuris įvyks rugsėjo 8 d. Lindblom High School Auditorijoje, 62 ir Wolcott Ave., 7 val. vakare, bus šiočia programa, kurią išpildys: atidarymo žodį pasakys konsulas dr. P. Daužvardis; paskaitą tai dienai pritaikytą skaitys prof. Krivickas.

Bus suvaidintas gražus, netolimos praeities atsisveikinimo su tėvyne vieno veiksmo scenos vaizdas "Lėk, lėk mano sakalėli" (Gasparo Veličkos), kurį vaidina: Gasparas Velička, Zita Kevalaitytė, Alfas Brinka, Kazys Ozelis ir Petras Mačys.

Muzikinę dalį atliks: operos solistė Antanina Dambrauskaitė, op. solistas Algirdas Brazis. Akompanuoja muzikas Aleksandras Kučiūnas. Alice Steponavičienės choro dainininkių trio: Jonė Bobinienė, Joana Kaukuritė ir Genovaitė Peškienė. Akompanuoja choro vadovė ir mokytoja Steponavičienė.

Iš grožinės literatūros paskaitys aktorius Stasys Pilka.

Iėjimas su programomis. Visas gautas pelnas, padengus visas išlaidas susidariusias su šventės minėjimu, skiriamas Tautos Fondui.

Šventę rengia Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga.

V.

RAŠTINĖS DARBUI

Pageidaujama patyrusios darbininkės.
T Y P I S T
TELETYPE OPERATOR
MAIL DESK
FILE CLERK
Pastovios darbovietės
Uždarius pagal patyrimą.
Geros darbo sąlygos.
5 dienų savaitė.
Yra Daily News Name
Patogi įvairi transportacija.
Phone STate 2-6411

Vis didesnis naujai atvykusių tremtinių skaičius užsisako NAUJENAS, nes įsitikino, kad jos skelbia daugiausia žinių apie lietuvių tautos laisvės kovas ir gyvenimą Amerikoje.

Yards 7-3526, Res. Rivers 7-0057

DR. G. J. BYLAITIS
VIDAUS IR NERVŲ LIGŲ
GYDYTOJAS

DR. J. G. VALAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

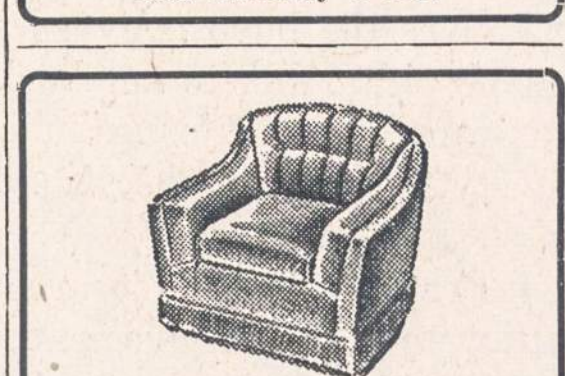
4038 So. Archer Ave.
prie California Ave.
VAL.: kasd. 6-9 pm, šėst. 1-6 pm
išskyrus sekmd. ir trečiadienį.

DR. A. A. RUDOKAS
OPTOMETRISTAS
4701 So. Damen Ave.
CHICAGO 9, ILL.

Ofiso valandos: kasdien nuo 8 — 1 vakarais, išskyrus trečiadienį.
Seštadieniais nuo 10 ryto iki 6 vak.
Saukite: Yards 7-7381.

Dr. Joseph F. Meus, Opt.
Val.: 10:00 ryto iki 6:00 vakaro
Pirm. ir ketvirt. 10:00 iki 9:00 vak.
3982 Archer Ave. Lafayette 3-4151

KEY & LOCK SURGEON
Master Locksmith
Door checks repaired by factory methods. Safes opened and repaired. Auto locks repaired. Keys fitted and combinations changed. Emergency Road Service.
7113 S. Chicago Av. or 811 E. 71st
Call Midway 3-6117

PROGRESS LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĖS

PECIAI, SĄLDYTUVAI, TELE-
VIZIJOS APARATAI, SKALBIA-
MOS MAŠINOS, BALDAI, MAT-
RACAI, KILIMAI, LOVOS IR
VAIKŲ BALDAI

Didžiausias Pasirinkimas
MAŽIAUSIOS KAINOS
Lengviausi Išmokėjimai
Baldai Padaromi
Pagal Užsakymą

PROGRESS
FURNITURE CO.

3224 SO. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-4226
4183 ARCHER AVENUE.
Tel. Lafayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

CERMAK ROAD
Dantų Laboratorija
DIRBTINUS DANTIS PROTE-
ZUS PATAISO 1-4
VALANDŲ LAIKOTARPYJE
Individualių dirbtinų dantų, plas-
tinių grupių ir dantų specialistas.
Pritaiko ir pataiso senus dirbtis-
nus dantis, protezus. Priima kas-
dien nuo 9 ryto iki 6 vakaro.
Pirm. ir treč. iki 8 vakaro, šeš-
tadienį nuo 9 iki 1 valandos.
Olympic 2-3740
4807 Cermak Rd. Cicero, Ill.

METRICK'S
PAINT STORE
DABAR YRA
3414 W. Roosevelt Road
Kedzie 3-6800

NEMOKAMAI PRISTATOME
VISAME MIESTE.
One coat Flat Paint. 12 gr. — \$3.45
Žių spalvų ir baltas. Gal.
Interior Gloss ar Semi-Gloss \$4.35
16 spalvų ir baltas. Gal.

Nuosirdžiai užkvičiame visus atsi-
lankyti į mūsų sandėlį ir apžiūrėti
1951 metų vasaros prekių išparda-
vimą.

Namams rakandų čia rasite visų
žymiausių išdirbėjų. Pagaminame
rakandus pagal užsakymus.

Naujų šeimų kūrėjai, čia sutapys
didelius nuosimčius. Parduodame
urmo kainomis baldus viešbučiams,
Rooming House, apartamentams. Kar-
petai—kilimai, klejonkos, Parlor se-
tai, gaminiai pečiai, skalbiamos maši-
nos, sąldytuvai, miegamo kambario
setai, valgomos kamb. setai, minkšti
kėslai, lempos, staličiai ir kt. reik-
menys.

Rašomos mašinėlės, rašomos auk-
sinės plunksnos, laikrodėliai, dei-
mantai, briliantai, aukso ir sidabro
papuošalai, radijos ir televizijos apa-
ratai. Lietuviškos plokštelės, Lietu-
viškos gaidos.

Virš 38 metai prekyboje.
Lengvi daliniai išsimokėjimai.

JOS. F. BUDRIK, Inc.
3241 SO. HALSTED ST.
Tel. CALumet 5-7237

Atidaryta pirmadienio ir ketvir-
tadienio vakarais. Sekmdieniais už-
daryta.
WCFL 1,000 kil. 50,000 Watts jėgos
Radijo Stoties programos leidžiamos
sekmdienio vakarais 5:30 p. m. Chi-
cago's laiku.

Baikite savo kančias

arthritis, reu-
matizmo skaus-
mus, raumenų
įtampą, kosęji-
mą su šiomis
slaptomis for-
mulėmis, kurios
ėjo iš kartos į
kartą. Sudėtis
grynu žolių,
daugelis jų yra
retos ir bran-
gios.

Z-G ŽOLIŲ ARBATA No. 17—
(\$1.00)—GARSIOJI Skilvio Ar-
bata teikia greitų rezultatų
skilvio ligose. Puikiai liuosuoja
vidurius, juos sunormuoja.
STANIS Analgesic S A L V E—
(\$1.00) duoda STEBĖTINUS
rezultatus.

STANIS IMPROVED FOOT
SOAP, ½ sv. gabalas—60c. A 3-
in-one Foot Health Treatment pa-
dėti jautrioms, deginantioms, pa-
vargusioms, sutinusioms ar skau-
dantioms kojoms. Suminkština ir
sunaikina nuospaudas ir padų su-
kietėjimus.

Z. G. Stanis Company
2822 ARCHER AVENUE
Chicago 8, Illinois Dept. N.

ALAVIJA

Alavija (Alijošius)
yra gerai nuo vidu-
rių nemalimo, už-
kietėjimo, malšini-
mo gumbo ir dieg-
lių. Jeigu galva
skauda nuo netiku-

sio maisto arba jautiesi prarū-
gęs, apsunkintas, paimk Alavijos
grudelių nedaugiau kaip žirnio
didumo, sukramtyk gerai ir nu-
ryk, arba sutarpyk Alaviją van-
denyje ir išgerk, pramuš kad ir
kiečiausius vidurius. Alavijos
svaras \$2.50, mažiau perkant 6
uncijos už \$1.00. Prisiunčiam į
jūsų namus.

ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway
South Boston 27, Mass.

Garsinkitės "N-nose"

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Ofiso atidarymas NUOSAVAME NAME,

esančiame 4071 ARCHER AVENUE,

I VAKARUS NUO CALIFORNIA AVENUE,

įvyks Rugsėjo-September 7 ir 8 d. d.

NUO 9 VALANDOS RYTO IKI 8 VAL. VAKARO

CHARLES ZEKAS, Sekretorius

Prašome visus šios taupymo bendrovės klientus, Brighton Parko ir jos apylinkės lietuvius bei visus kaimynus atvykti į mūsų įkurtuves.

Kiekvienas atsilankęs bus mielai sutiktas, o atidariusieji taupymo sąskaitas gaus vertingų ir gražių dovanų. Moterims ir vaikams skiriamos specialios dovanos.

Brighton Savings ir Loan Association visą laiką teisingai aptarnavo savo klientus. Esame pasiryžę ir ateityje tinkamai bei draugiškai Jums patarnauti finansiniuose reikaluose.

Šioje bendrovėje esančios taupomosios sąskaitos apdraus-
tos iki \$10,000.00.

Taigi, kviečiame Jus atsilankyti į mūsų moderniškai įren-
gtą ofisą. Valdybai ir direktoriams bus malonu pasimatyti su Jumis.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N.

4071 ARCHER AVENUE

Phone: LAFayette 3-8248

TAUPINTOJŲ SKAIČIUS DIDĖJA

Atsilankiusieji džiaugiasi gražiai įrengta mūsų
raštine ir skubiu patarnavimu.

Taupytojams mokame gerus dividendus.
Prieinamomis sąlygomis skoliname pinigus už
namus.

Parduodame ir keičiame Jungtinių Amerikos
Valstybių Taupymo Bonus.

Visų santaupos yra
apdraustos iki
\$10,000.00

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago 8, Illinois
Telefonas: HAYmarket 1-2028.

Valandos: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto
iki 4 valandų vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 val. vakaro.
Trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 vidudienio.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. Phone CANal 6-8500

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
\$9.00 per year in Canada
\$9.00 per year outside of Chicago
\$10.00 per year in Chicago
5 cents per copy

Jungtinėse Valstybėse, ne Chicago:
Metams \$9.00
Pusei metų 5.00
Trims mėnesiams 2.50
Užsieniuose:
Metams \$11.00
Pusei metų 6.50
Trims mėnesiams 3.00
Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill. Tel. CANal 6-8500. Pinigų reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Louis Adamic

Rugsėjo 4 d. anksti rytą savo ūky netoli Milfordo (N. J.) buvo rastas negyvas Louis Adamic, išgarsėjęs rašytojas. Jo mirties aplinkybės gana įtartinos. Jis buvo rastas antrame namo aukšte. Sėdėjo jis sofoje, o ant jo kelių gulėjo šautuvas. Atsilošęs į pagalvę, jis buvo negyvas su persauta galva. Tuo tarpu namo pirmo aukšto kambariai degė. Gaisro buvo sunaikintas garažas ir naujas Adamic'o automobilis. Visur buvo primėtyti žibalu sušlakštyti skudurai.

Koronerio ir vietos policijos raportas teigia, jog rašytojas "menamai papildė savizudystę". Tačiau buvo pranešta FBI (Federaliam investigacijos biurui), kurio pareigūnai bandys išaiškinti misteriškas Adamic'o mirties aplinkybes.

Louis Adamic buvo kilęs iš Jugoslavijos. Į Ameriką jis atvyko 1913 m., būdamas 14 metų amžiaus. Pirmojo pasaulinio karo metu jis tarnavo Amerikos ginkluotose jėgose ir tapo pilietis. Jis pusėtinai po Ameriką pasivažiavo, dirbdamas įvairiausių darbų. Kurį laiką jis dirbo kaip ekspeditorius slovenų laikraščio New Yorke. Tada jis ir pradėjo rašyti: darė vertimus iš anglų kalbos ir slovenų ir atbulai. Su stambesnių veikalų jis pasirodė 1931 m., būtent su "Dynamite". Toje knygoje jis aprašo Amerikos darbininkų kovą su darbdaviais. Aprašo jis keletą išgarsėjusių streikų, kurie baigėsi gana liūdnai: buvo pavartotas dinamitas. Padariny policijos ir net milicijos pagalba tie streikai buvo sulaužyti.

Adamic teigia, jog dinamitas buvo pavartotas provokacijos tikslais. Tai esą buvęs nusamdytų streiklauių darbas. Tai buvęs daroma tam, kad būtų galima surasti priekabę streikams sugniuždyti.

Tačiau Adamic labiausiai išgarsėjo savo "The Native Return". Toje knygoje jis aprašo savo išpūdžius bei patyrimus, kuriuos jis įgijo aplankęs Jugoslaviją ir ten išgyvenęs ištisus metus.

Minėta knyga turėjo labai didelį pasisekimą. Ji tikrai įdomi. Nepaprastai vaizdžiai aprašomi įvairūs asmenys, su kuriais rašytojui teko susitikti.

Vėliau Adamic parašė visą eilę kitų knygų, kaip antai: "The House in Antiqua", "My America", "Laughing in the Jungle", "From Many Lands", "Two-Way Passage", "What's Your Name?", "My Native Land", "A Nation of Nations", "The Dinner at the White House" ir t.t. Jo straipsniai buvo spausdinami įvairiuose žurnaluose.

Adamic visada buvo gana radikalaus nusistatymo. Jis ypačiai domėjosi tautinėmis mažumomis. Keletą mėnesių jis važinėjo po Amerikos didmiesčius, bandydamas įvairioms tautinėms mažumoms įpiršti savo sumanymą, kad reikia kaip galima glaudesnius ryšius palaikyti su savo gimtaisiais kraštais. Tada jis ir parašė "Two-Way Passage", kur siūlė Amerikoje apsigyvenusiems ateiviams ir jų vaikams vykti į savo gimtuosius kraštus ir ten savo žmones supažindinti su Amerika ir jos gyvenimo būdu.

Tuo pačiu metu jis ragino tuos savo rūšies ambasadorius giliau ir tinkamiau pažinti savo gimtųjų kraštų kultūrą. Iš to, jo manymu, tiek Amerikai, tiek Europai turėjo būti didelė nauda.

Besivažinėdamas po Ameriką, jis tada kelioms dienoms buvo sustojęs ir Chicagoje. Tąja proga jis buvo užsukęs į "Naujienas", kur praleido kelias valandas. Tai buvo, rodosi, 1938 m.

Karo metu Adamic leido savo rūšies biuletinį, kuriame jis gynė maršalą Tito. Nepasitenkindamas tuo, jis "The Saturday Evening Post" savaitraščiui parašė ilgą straipsnį apie generolą Michailovičą ir jo vadovaujamus četnikus (Jugoslavijos partizanus). Gana atsargiai jis pravedė mintį, jog generolui Michailovičui negalima pasitikėti.

Kaip žinia, tuo laiku maršalo Tito santykiai su generalizmu Stalinu buvo dar gana šilti. Todėl Adamic'o nusistatymas visiškai sutapo su Maskvos pažiūra į Tito. Štai kodėl Adamic ir buvo laikomas Maskvos agentu.

Kai diktatorius Tito atsisakė šokti kazoką pagal Maskvos muziką, tai Adamic pasiliko jam ištikimas ir pradėjo vis griežčiau ir griežčiau pasisakyti prieš Kremliaus vadovaujamą politiką. Prieš kurį laiką mums teko skaityti jo leidžiamą biuletinį, kuriame jis labai griežtai pasmerkė Maskvos gengsterius, pasimojusius užkarti savo diktatūrą visam pasauliui.

Pastaruojuoju laiku Adamic rašęs naują knygą, kuri turėjusi pasirodyti kitų metų pradžioje. Knygai buvęs numatytas toks vardas — "The Eagle and the Rock" (Aras ir uola). Rašytojo sekretorė p-ia Ethel Sharp sako, jog toje knygoje turėjo būti aprašyti maršalo Tito santykiai su Maskva ir kaip tie santykiai nutrūko. Vadinas, Adamic rašomoje knygoje bandė išaiškinti Maskvos machinacijas, kurių pagalba Jugoslavija turėjo tapti Kremliaus satelitu.

Kadangi laikraščiai skelbia, jog rankraščio originalas nėra surastas, tai pas kai kuriuos ir kyla mintis, ar kam nors nerūpėjo, kad toji knyga nepatektų į spaudą?

O tuo galėjo susirūpinti tik Maskva, kurios agentai yra pašalinę iš kelio jau ne vieną Stalinui ir jo klikai nepageidaujamą asmenį.

AUDĖNO "AMNESTIJA"

Rašo ARTOJAS

Nustebau radęs "Dirvoje" p. J. Kedainio iškeltas mintis ir J. Audėno pareiškimą dėl Dr. K. Griniaus minčių apie grūdžio 17 d. perversmą.

Iš buvusio Smetonos ministro, tik vienas p. Audėnas pasiūvė švelninti fašistinių 1926 m. Lietuvos perversmą. Jo bandymas yra kilnus, bet nevykęs, nes: 1) Dr. K. Grinius neslėpė nuomonės, kad perversmas buvo skaudus smūgis Lietuvai, 2) Audėnas aiškina Dr. K. Griniaus amnestiją klaidingai ir 3) Audėnas paskelbė asmeniską savo nuomonę.

1. "Naujienos" jau pacitavo Dr. K. Griniaus viešai pareiktą tuo klausimu nuomonę. Galimas daktas, kad Dr. K. Grinius vengė pasikalbėjimuose su p. Audėnu liesti šitą klausimą, nes jisai buvo labai taktiškas ir vengdavo svečių užgauti. Bet tikros savo nuomonės Dr. K. Grinius neslėpė nuo artimesnių bičiulių, kokių buvo neabejotinai p. J. Kedainis. Pas mane taip pat yra užsilikę užrašai iš pasikalbėjimų su Dr. K. Griniu, kurie patvirtina p.

J. Kedainio iškeltas mintis ir faktus.

2. Buvo momentas tremtinių stovyklose Vokietijoje, kada buvo pasiūlyta smerti kuą griežčiausiai buvusius repatriantus ir tariamus kolaborantus. Tam buvo dvi priežastys: a) nuolatiniai stovyklų skryniai ir b) tarpusavio konkurencija išvažiuojant kitur. Atsirado skundikų, kurie nesidrovė skusti lietuvių tam tikroms įstaigoms. Dalis tremtinių skaudžiai nukentėjo, nes buvo su šeimos išmesti iš stovyklų arba laikinai neteko išvažiavimo teisės. Užinteresuotų bei pasipiktinusių asmenų paskatintas Dr. K. Grinius pasmerkė tokius skundikus ir prašė juos "amnestuoti" kitus.

Be to, apie tą laikotarpį kai kurie katalikų srovės veikėjai pakartotinai atsisakė kalbėtis su kitos srovės asmeniu, taip su buvusiu repatriantu. Kas faktas, reikia manyti, taip pat išsiskyrė Dr. K. Griniaus pasipiktinimą. Tai tokia "amnestijos" istorija.

3. Nesinori tikėti, kad Audėno "amnestija" būtų liaudininkų centro komiteto nutarimu paskelbta, nes tokios "amnestijos" joks teisininkas nepasirašys.

Toje "amnestijoje" nepasakyta kas ką amnestuoja: liaudininkai liaudininkus, ar liaudininkai tautininkus, ar tautininkai liaudininkus, ar bendrai ji taikoma tik geros valios žmonėms? Be to, nuo kurio laiko ta "amnestija" veikia? Liaudininkas Audėnas neamnestavo liaudininko Kedainio už straipsnį ir jį užgule visu liūdnei tituluotu svoriu. Reikia manyti, kad "amnestija" tėra taikoma tik nusikaltimams prieš Kedainio straipsnį.

Pažiūrėkime kas iš to viso išeina. Austrijoje po keturiolikos metų suimti trys naciai nužudę gen. W. Zehner, nes jo žmona pareikalavo juos suimti ir davė reikalingus parodymus. Abejotina ar kas nors išėitų iš Audėno amnestijos, jeigu nužudytų artimieji pareikalautų nubausti: 1. visus skundikus, provokatorius ir budelius pirmos bei antros bolsėvikiškos okupacijos, 2. vokiečių okupacijos šnipus ir skundikus, taip pat kenksmingus savivaldos pareigūnus, ir 3. Smetonos kalėjimuose nukankintus politinių kalinių budelius, karo lauko teismų pareigūnus, sušaudymų kalfininkus.

Kaip liaudininką, norėčiau paklausti p. Audėną ar jisai sutinka amnestuoti: 1) Paleckį, Gedvilą ir Ko., 2) buvusio liaudininkų centro komiteto nario Prano Glūdo skundikus, nes jisai buvo vokiečių nukankintas ir pusgyvis sušaudytas, o jo skundikai yra tremtyje?, 3) buvusio liaudininkų centro komiteto nario Brazinsko budelius, kurie jį nužudė Kauno Saugumo rūsiuose Smetonos laikais tardymo metu?, 4) Suvalkijos ūkininkų sukilimo dalyvių teisėjus ir budelius?, 5) Tauragės sukilimo metu žuvusio liaudininkų veikėjo Mikulskio kalfininkus?, 6) vokiečių okupacijos metu masinių žudynių kalfininkus?

Tai maža dalis nusikaltimų, kurie paimti kaip pavyzdys parodyti prie ko priveda neapgalvoti, "gaspadoriški" pasakytai sparnuoti sakiniai.

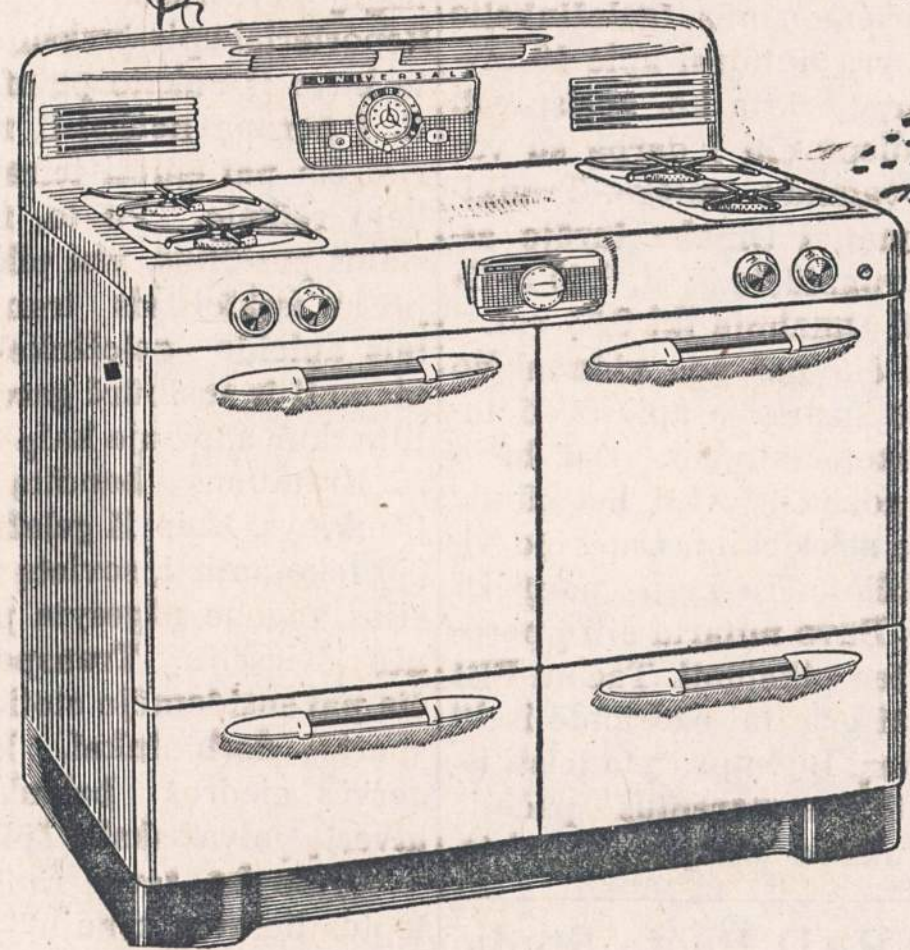
Iš p. Audėno pareiškimo tėra vienas tikras dalykas: jis yra liaudininkų C. K. pirmininkas, o visa kita rimtas skaitytojų klaidinimas.

TARP AUTOMOBILISTŲ

—Kaip atsitiko, kad tau sprogo padanga?
—Labai paprastai, užvažiavau ant butelio.
—Nejaugi nebuvo galima jo pastebėti.
—Ne, jis buvo įkeltas į užpakalinę kelnų kišenę.

UNIVERSAL See it at INSUL'S

the Range
that lasts forever!

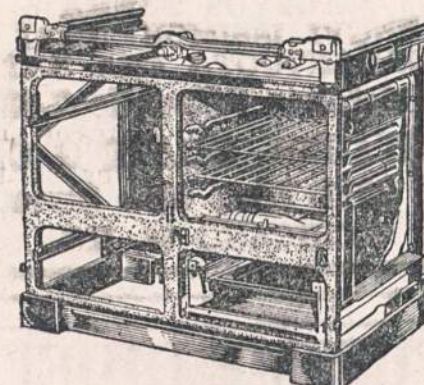
Universal
GAS RANGE

IS PRACTICALLY SERVICE FREE

All Universal burners last forever, and are guaranteed for life.

SKYSCRAPER CONSTRUCTION

The skyscraper type of construction is why burners are always straight, doors always fit, food is always level, and ranges always perform like new.

- Simmer-Save Burners ● Extra Large 17" Oven
- Absolutely Smokeproof and Fireproof Broiler
- Fluorescent Light. Convenience Outlet. Timer
- Stainless Porcelain enamel all over

Acid-resisting Titanium porcelain is used on all enameled surfaces — top, sides and front. The fear of stains from spilling milk or fruit juices does not exist for the owner of a Universal Gas Range. Titanium enamel stays white.

INSUL'S FURNITURE, TELEVISION & APPLIANCE STORES

4151 WEST MADISON ST.

KEDZIE 3-4219

DR. P. JONIKAS

LIETUVIŲ KALBOS ISTORIJA

15. (Tęsinys)

Lietuvių kalba viešajame gyvenime

Kiek priešpaminklinių ir dar kurį laiką paminklinių laikotarpiu lietuvių kalba buvo vartojama oficialiems reikalingams, labai sunku pasakyti. Įvairių įstaigų bei institucijų raštai, dokumentai, bent nuo XVI a., paprastai buvo rašomi svetimomis kalbomis: Didžiojoje Lietuvoje vakarine rusų (bažnytinė slavų) kalba, o vėliau (nuo XVIII a., iš dalies jau XVII a. ar net ir ankščiau) lenkų, pagaliau — rusų; Mažojoje Lietuvoje — vokiečių kalba.

Didž. Lietuvoje pati valstybės santvarka toli gražu ne visada tereikalavo griežtios lietuvių kalbos viešajame gyvenime. Vyriausybei paprastai nebuvo būtino reikalo kreiptis į lietuviškai kalbančią liaudį jai suprantama kalba, nes ta liaudis krašto valdyme nedalyvavo. Krašto valdymas buvo bajorų bei didikų rankose; tik bendrieji politiniai, finansiniai ir kariniai krašto reikalai priklausė vyriausybei. Nors daugis bajorų mokėjo lietuviškai ir ta kalba kalbėjo namie, bet jie, buvo pramokę kiek ir gudai, lenkiškai ar kai kurie net lotyniškai. Iki XVIII a. pabaigos oficialinių

vyriausybės raštų lietuvių kalba visiškai maža tėra žinoma.

Anksčiau vis dėlto teko ir viešajame gyvenime verstis lietuvių kalba. Nėra žinoma, kad Lietuvos sričių valdytojai seniūnai būtų turėję nuolatinius ar laikinus vertėjus. Tai rodo, kad bent etnografinės Lietuvos įstaiigų šnekamoji kalba negalėjo būti nelietuvių kalba. Net pasitarimuose su kitų kraštų atstovais neišsiversta be lietuvių kalbos. 1492 m. Dancigo pasiuntiniai Vilniuje tarėsi su Lenkijos karaliumi ir Didžiojoje Lietuvos kunigaikščiu Kazimieru bei jo didikais lenkiškai, lietuviškai ir rusiškai. Reikia manyti, kad didikai lietuvių kalba sprendė valstybės reikalus ir Ponų Taryboje. Oficialinėms įstaigoms tekdavo vartoti lietuvių kalbą ir raštuose, įsakymuose, kurie buvo skiriami platesniems gyventojų sluoksniams. Pvz. 1552 m. Žygimantas Augustas, patvirtinęs Vilniaus miesto savivaldybės nutarimą dėl rinkimų, pažymi, kad nutarimas turįs būti paskelbtas lenkiškai, lietuviškai ir rusiškai. Tos svetimos kalbos čia daugiausia įtrauktos dėl to, kad Vilniuje XVI a. jau buvo nemaža atsirasdusi ir nelietuviško elemento. Antro metu be lietuvių kalbos juo labiau nebuvo galima išsiversti kitose etnografinės Lietuvos vietose, kur beveik vienų lietuvių tegyventa.

Taip pat XVII a. prireikė į platesnius sluoksnius kreiptis lietuviškai ir Vladislavui IV. Toks pirmas surastas raštas, vadinamas universalas, yra 1639.III.2., kuriuo karaliaus, Prūsų valdžios prašomas, kreipėsi į gyventojus, be kitų kalbų, ir lietuviškai dėl pasienio bra-

konierių. Antras to paties Vladislavo IV, yra žinomas 1641.VI.22. universalas.

Šiaip oficialiems politiniams raštam lietuvių kalbos buvo griežtai, kai valstybė ėmė žlugti ir pasidarė reikalinga platesniųjų visuomenės sluoksnių, valstiečių, pagalba, ypač kai reikėjo ieškotis talkininkų kovai su okupavusiais kraštais rusais.

1791 m. gegužės 3 d. buvo paskelbta nauja Lenkijos Lietuvos valstybės konstitucija, daugiau teikianti laisvės liaudžiai, norint ją labiau įtraukti į valstybinį gyvenimą ir nustatyti prieš rusus. Ta konstitucija buvo išversta ir į lietuvių kalbą, bet nebuvo išspausdinta. Taip pat lietuviškai teko kreiptis į liaudį įvairių sukilimų metais prieš rusus. Yra žinomi keli 1794 m. sukilimo lietuviški atsisaukimai, išleisti laikinosios sukilėlių vyriausybės, Kosciuškos (pvz. Aciszauskimas Rodos neįdėdžiausias naradas letuwas)⁸¹. Atsirado 1812 m. Nepaleono karą oficialių lietuviškų tekstų. Pvz. viename tokiam rašte 1812 m. vėsk. J. A. Giedraitis praneša apie naują Lietuvos valdovą Napoleoną ir kviečia žmones jam ir savo ponams paklusti. Per 1831 m. sukilimą bajorai nekartą buvo priversti kreiptis lietuviškai į liaudį. Sakysime, Lenkijos sukilimo diktatoriaus Chlapickio 1831 m. atsisaukimas buvo išverstas ir lietuviškai (Braley Zemayczeyz yr Letuwininkay). Nemaža lietuviškų atsisaukimų buvo paskelbta 1863 m. sukilimo metu; šio net ir periodinių sukilėlių leidinių (pvz. Zines apėj Lenku wajna su Maskolejs). Dalį tų

raštų bei atsisaukimų išvertė M. Akelaitis.

Taip pat ir rusų okupacinei valdžiai tarpais teko kreiptis į lietuvių liaudį lietuviškai. Pvz. 1825 m. buvo paskelbtas įsakymas, liečias bėgančius iš kariuomenės (Iszraszas ape iszbiegusis wayskawusius pametontius sluzba zalnieryszka). 1831 m. sukilimo malšintojo generolo Pahlerno buvo išleistas lietuviškas atsisaukimas. 1861 m. išspausdintas lietuviškas potvarkis ryšium su baudžiavų naikinimu bei žemės reforma (Trumpas iszguldymas prouu ir prigulejima walszczionu ir dwarnu zmoniu iszejusiu isz werginga prigulejima), 1862 m. paleidimų iš baudžiavos įstatymas (Istatimaj apėj walszczionis iszejusius isz werginga prigulejima).

Iki XVIII a. lietuvių kalbą užtiknamė dar vienoje valstybinio darbo srityje — teismuose. Teismų protokolai buvo rašomi rusiškai (gudiškai), nors byla būtų vedama ir lietuviškai. Lietuvių kalbės tekdavo griežti prireikus prisaikinti bylos dalyvų, kuris tesuprasdavo lietuviškai. Tokios priešais būdavo kartais įrašomos ir į teismo protokolą, o kitos — ne; tai nemaža jų yra dingusių. Seniausią Didžiosios Lietuvos priešais yra žinoma 1624 m. sausio 11 d., užrašyta Upytės teismo protokoluose. 1861 m. baudžiavą panaikinus ir įvedus valstiečių teismus, kai kur protokolai pradžioje buvo rašomi lietuviškai. XIX a. iki sukilimo plačiau lietuvių kalba buvo vartojama Užnemunės teismuose, nes čia ir bylininkai, ir patys teisėjai temokėjo lietuviškai. Tačiau dalis protokolų svetimtaučių raštininkų buvo surašoma lenkiškai ir rusiškai.

(Bus daugiau)

⁸¹ Paskelbtas "Lietuvių Tautoje" II.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO

Rastenio "Praeitis"

"Dirvoje" Rastenis per kelis numerius ėjusia atkarpa bandė atsakinėti į Dr. K. Griniaus iškeltus kaltinimus tautininkams dėl 1926 m. perversmo. Šį kartą Rastenis nesivaržė kraipydamas netolimos praeities faktus.

Rastenio tvirtinimu jauni karininkai padarė perversmą ir tada pakvietė viešpatauti Smetoną. Taip, Argentinoje vaikai kviečia Mr. and Mrs. Peron vadovauti tautai, Rusijoje "darbininkai" laisvai ir entuziastiškai renka ir perrenka Staliną. Ponai, nedarykit juokų iš istorijos!

Mizernai biednas Rastenio argumentas, kad Smetonos režimo ilgumas įrodys jo gerumą. Stalino režimas dar ilgiau laikosi, taigi išeitų, kad jis yra dar didesnis vadas už Smetoną ir kad jį tauta baisiai myli... Štai, kur nuveda advokato Rastenio logika!..

Visiškai Rastenis nusirašė nuo koto tvirtindamas, kad Smetona nebuvo tautininkas ir ėjęs net prieš tautininkų partijos norus. Niekam nepaslapstis, kad buvo kitaip. Tiesa, tautininkų buvo mažą saujelę perversmo metu, bet ji išaugo vėliau daugiausia pataikūniškų valdininkų dėka ir stipriam spaudimui iš viršaus esant. Vol-demaro opozicija partijoje buvo likviduota, taip pat vėliau Valentino Gustainio. Panašių įvykių buvo nacių ir bolševikų partijose, o šiaip "opozicija" neišdavo iš "savikritikos" ribų. Rastenis šitai puikiai žino, bet rašo kitaip.

Rinks atstovus į konferenciją

9 Apylinkės (Ward) Lietuvių Demokratų Klubas susirinkimas šaukiamas rugsėjo (Sept.) 18d. 7:30 v. v. Visų šventų parapijos salėje, 10806 S. Wabash Av., Roselande.

Tai svarbus susirinkimas, nes jame bus renkami klubo atstovai, kurie turės vykti į Amerikos Lietuvių Tarybos Chicago skyriaus konferenciją rugsėjo 30 d. Visiems dabar svarbu rūpintis Lietuvos laisvinimo reikalais, todėl visi turi atvykti į susirinkimą. Klubas visada siūsdavo savo atstovus į šias konferencijas. Klubas turi teisę pagal savo narių skaičių siųsti 13 atstovų.

Po susirinkimo bus alaus ir sodės klubo nariams nemokamai.

Socialdemokratai ruošiasi sezono darbams

Ateinanti sekmadienį, rugsėjo 9 d., 10:30 v. prieš pietus, "Naujienu" patalpose, 1739 So. Halsted, įvyks Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos 4 kp. susirinkimas.

Su šiuo susirinkimu pradėsime ruošti rudens ir žiemos sezono darbus. Būtų labai gerai, kad kuo daugiausia narių dalyvautų susirinkime, ir ne tik jau esą nariais, bet ir visi tie ir visos, kurie ir kurios jaučia, kad jie yra socialistai, pritaria socializmo idėjai, jie neatidėliotinai kviečiami atvykti sekmadienį į kuopos susirinkimą.

Vykdami į susirinkimą pagalvokime, ką galėtume atlikti, ką pasiūlyti susirinkime. Pasiruošimas daug reiškia. Susirinkimo darbų eigoje reikės išrinkti delegatus į ALT konferenciją ir paskirti delegatus į Tarybos komitetą; na, ir paskirti pluoštą žaliųjų kovai su Lietuvos okupantais.

Steponavičienės Dainininkių pobūvis

Alice Stephens - Steponavičienės Dainininkės ateinančią penktadienį, rugsėjo 7 d., ruošia įdomių kortų ir kitų lošimų pobūvį. Jis bus Hollywoodo Inn salėje, 2417 W. 43rd St., 7:30 v.v. Visiems atsilankiusiems bus smagu paviešėti šių mielių dainininkių tarpe. Steponavičienės choras yra žymiausias vietinių lietuvių choras, papildytas ir mūsų naujųjų ateivių.

Prie įėjimo bus duodama dovanų. Ne be to, kad svečiai nebūtų tinkamai pavaišinti.

Pažymėtina, kad šiam žinomo mūsų choro parengimui savo sąskaita salę užsakė ir dovanas paaukojo Mrs. Petrusis, 5434 S. Sawyer. Parengimas klubojamas Mother Auxiliaries. K.

GRAZIAI PALAIDOJO BARUS - BARUSEVIČIŲ

Vancouver, Can. — Rugsėčio 20 dieną vietos lietuvių buvo gražiai palaidotas S. Barus-Barusevičius.

Barus 1903 metais gimė Lietuvoje, Telšiu apskrityje. Luokės valsčiuje.

Barus-Barusevičius sirgo sunkia vėžio liga.

Draugai apgailestauja anksti mirusio lietuviu, kuris mokėjo gražiai su pažįstamais sugyventi.

Remia Lituanistikos Institutą

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos centro valdyba atsiuntė Lietuvių Profesorių Draugijai Amerikoje valdybai raštą, kuriame ji teiraujasi, kaip ji galėtų geriausiai padėti kuriamajam institutui.

Mirė Juozas Kičas

Dar vienas šiaurinės miesto dalies pilietis lietuvis mirė. Tai Juozas Kičas. Jis buvo senas šios kolonijos gyventojas ir vietinių organizacijų narys.

Praeitą šeštadienį, rugs. 1 d., susirinko nemažas būrys jo giminė, draugų ir pažįstamų koplyčia, kur velionis buvo pašarvotas prie 3337 W. North Ave.

Dr. A. Montvidas pasakė trumpą kalbą apie velionies būdą ir jo nuveiktus darbus visuomeniniame gyvenime. Po to didokas skaičius automobilių nuleido į Lietuvių Tautinės Kapinės.

KLAIDOS PATAISYMAS

"Naujienu" Nr. 204 str. "Pavėluotas paminėjimas" klaidingai išspausdinta: "1950 metais čionykštis dienraštis "Vilnis" išleido Vilniaus Kalendorių". Turi būti: "...Vilnies Kalendorių".

—400 komunistų yra Amerikos spaudos, radio ir filmų tarnyboje, tvirtina sen. McCarthy, remdamasis duomenimis, gautais iš Louiz Budenz, buv. komunistų dienraščio Daily Worker redaktoriaus.

PROFESORIŲ ŽINIAI

Lietuvių Profesorių Draugija Amerikoje prašo savo narius, pakeitusius savo adresus, apie tai pranešti valdybai (1836 So. 49th Ct., Cicero 50, Ill.).

LPDA valdyba kviečia esamus ar buvusius aukštųjų mokyklų dėstytojus, jei jie dar nėra LPDA nariai, stoti į draugiją, atsiunčiant minėtojų adresu stojimo pareiškimą. LPDA

TRUMPOS ŽINIOS

Rytų Vidurio Europos Komisijos vykdomasis biuras sutiko, kad baltai vietoj vieno vicepirmininko toje komisijoje turėtų du. Susirašinėjime su latvių komitetu Lietuvių tautinis komitetas yra pasiūlęs toms pareigoms Dr. S. A. Bačkį, kuris turi nuolatinį artimą ryšį su biuro vadovybe, o taip pat geras santykius su latviais bei estais ir praktiškai geriausiai gali ten atstovauti.

KITATAUGIAI DAKTARAI

DR. CHARLES SEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Ave.
(2-ras aukštas)
Ofiso Telefonas: Yards 7-0554
Jei neatsiliecia šaukite
Eos Tel. Midway 3-2380
OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4 val. popiet ir nuo 7 iki 8:30 v. vak.
Sėkmadienį nuo 10 v. iki 12.

Dr. Kazimieras MICHEL
OPTOMETRISTAS

Tikrina akis, pritaiko akinus, ištaiso kreivas akis be operacijos, turi modernius instrumentus akių bandymui.
Kreipkitės į Dr. Michel dėl akių trūkumų; 35 metų praktika palengvina akių tyrimą, kuris atliekamas su didžiausiu rūpestingumu.
Jei jūsų akys asaroja ar niežti, negalite suleisti ir atdėti, akys bijo aštrios šviesos, nežiūrėte skaityti, užkeikt pasitarti pas Dr. Michel —nieko nekainuos.
Antras aukštas
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas Yards 7-6616.
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Geras patarnavimas.
Kalbu lietuviškai.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel. Yards 7-1829
Pritaiko Akinus
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akių Dribrtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiadieniais tik susitarus.
Šeštadieniais nuo 10 iki 3 val. popiet.

Dr. R. P. Lukus
LIETUVIS REGISTRUOTAS
OPTOMETRISTAS

Akių Egzaminavimas
Akių Pritaikymas
ir Lensų Pataisymas
7054 SO. WESTERN AVENUE
Telefonas WAlbrook 5-4353
Valandos: 7 iki 9 vakaro kasdien.
Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus

NUO UZSISENĖJUSIŲ, ATVIRŲ SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ IR ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai gėdėti ir nakintis miegoti, nes jų užsienėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų, atvirų ir skaudžių žaizdų, uždekitė LEGULO Ointment. Jo gydymas ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jas taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jos taipgi pašalina niežėjimą ligos, vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina perėjimą ligos vadinamos ATHLETIC FOOT, su stabdo džiūvimo odos ir perplėšimą tarpiniųjų. Jos yra tinkamos vartoti nuo džiūstančios ir suskilusios odos. Jos yra geros gyduolės nuo visų išvirsinių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jums pagalbą nuo nuvargusių, perstamų ir niežtinčių kojų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75c., \$1.25 ir \$3.50.
Pirkite vaistinėse Chicagoje ir apylinkėse ir Milwaukee, Wis., arba atsiųskite money order.
LEGULO, Department J,
4847 W. 14th St., Cicero 50, Ill.

VISKO UZTEKTINAI TUOJ PRISTATOM

Baldai, šaldytuvai, pečiai, skalbiamos mašinos, lovos, matrasai, kilimai. Radijo, televizijos gėtai, baldai vaikuciams.

Zemos kainos, lengvi ismokėjimai

DIDELIS PASIRINKIMAS

Baldai pagal užsakymą.

ROOSEVELT Furniture Co., Inc.

2310 W. Roosevelt Rd.
SEley 3-4711

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Iš Stoties W. G. E. S.
5000 watts—1390 kil.

Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeštadieniais nuo 8:30 iki 9:30 ryto.

Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakaro

LIETUVISKOS VAKARUSKOS

Tel. Hemlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Illinois

NAUJIENOS buvo ir tebėra geriausias Amerikos lietuvių draugas.

5—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.—KETVIRTAD., RUGSĖJO 6, 1951

TAUPYKITE

aficial. Pasidėkite taupomus pinigų į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION, kur kiekviena santaupa pilnai apdrausta iki \$10,000.00 — by an Agency of the United States Government.

KUR visada buvo ir yra išmokamas aukštas dividendas.

KUR pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą.

KUR tamsta gali šfikiti visus savo ir savo šeimos finansinius reikalus.

KUR 27 metų patyrimas užtikrina visiems saugų ir teisingą patarnavimą.

Dėl paskolų geresnėm sąlygom, perkant arba statant namą, visada pasimatykite su mumim. Mūsų turtas yra virš septynių milijonų dolerių — \$7,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6236 South Western Avenue G.Rovehill 6-7575

J. PAKEL — Prezidentas

FOR REPLACEMENT BUYERS

\$100

ALLOWANCE ON TRADE-INS

FOR FIRST-TIME BUYERS

BEST DEAL

IN TOWN

Come to

Gibson

BUYERS

JAMBOREE!

SEE all exclusive GIBSON features demonstrated

PRES-TOE DOOR
Pres-Toe, touch toe to foot pedal, door opens. Pres-Toe again, door closes automatically!

FRESH'NER LOCKER
Full width, fully enclosed, keeps meats juicy, salads crisp. Quick chills beverages, too.

SWING'R CRISP'RS
Swing out, lift to work space at a fingertouch. Extra big. Keep vegetables garden fresh.

SUPER LOCKER
Freez'r and Fresh'ner combine to give bigger than ever, 109 lb. frozen food capacity!

DELUXE MODEL 1151

YOUR FINEST REFRIGERATOR

with all these features

Freez'r Locker, Fresh'ner Locker, Butt'ry, Door Racks, Big cold conditioner, Swing'r Crisp'rs... all in America's most beautiful refrigerator with economical full length cold design.

11 CU. FT. of COLD

FREE beautiful DECANTER

Just for seeing the new Gibson demonstrated. No obligation.

COME IN TODAY

EASIEST TERMS
MINIMUM DOWN PAYMENT
MONTHS TO PAY

\$269⁹⁵

ARBET'S, INC.
1746 West 47th Street
PHONE: VIRGINIA 7-3377
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

2442 West 47th Street
PHONE: VIRGINIA 7-0700

SOTUS ALKANAM PADĖK!

AID OVERSEAS, Inc. 2244 W. 23rd Place
CHICAGO 8, ILL. TELEFONAS VIRGINIA 7-8711

AID OVERSEAS, INC., siunčia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus Europos kraštus, išskiriant SSSR. Pristatymas trunka apie 18 dienų. Maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL. Kely dinge siuntiniai keičiami kitais, nes pilnas draudimas. Reikalaukite pilno sąrašo.

SIUNTINYS Nr. 3—\$6.20	1 sv. pupelių kavos
4 sv. rūkytų lašinių	1 sv. cocoa
2 sv. kiaulinių taukų	1 sv. šokolado
3 sv. margarino	2 sv. cukraus
1 sv. kiaulienos mėsos	
SIUNTINYS Nr. 5—\$5.40	SIUNTINYS Nr. 19—\$9.95
2 sv. rūkytų lašinių	4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. marmelado	2 sv. kiaulinių taukų
1 sv. pupelių kavos	2 sv. margarino
1 sv. cocoa	2 sv. marmelado
2 sv. cukraus	1 sv. pupelių kavos
1 sv. margarino	2 sv. cocoa
SIUNTINYS Nr. 10—\$6.50	1 sv. šokolado
2 sv. rūkytų lašinių	4 1/2 sv. cukraus
2 sv. kiaulinių taukų	2 gabalai tualet. muilo
2 sv. margarino	
1 sv. pupelių kavos	SIUNTINYS Nr. 25
1 sv. cocoa	E) 9 sv. gryn. kiaul. taukų \$5.25
1 sv. šokolado	C) 15 sv. gryn. kiaul. taukų 8.00
SIUNTINYS Nr. 12—\$6.40	SIUNTINYS Nr. 94
2 sv. rūkytų lašinių	B) 8 sv. bičių medaus 5.00
2 sv. kiaulinių taukų	E) 20 svarų cukraus 4.70
	D) 5 svarai margarino 3.70

NĖMUNE gauti naujausi leidiniai	
Dr. Gaidamavičius. Išloktasis žmogus	\$2.00
Ramonas. Dulkės raudonam sauleiduy	\$3.00
M. Gudelis. Lietuviai gryn savo miškus	\$2.00
Dr. J. Balys. Lietuviškos pasakos	\$2.50
A. Maceina. Jobo drama	\$2.50
A. Maceina. Didysis inkvizitorius	\$2.50
L. Z. Ledėnas. Minijonas (poema)	\$1.00
PELEDA metams 4.00 dol., pusei metų	\$2.50
GENOCIDO VOKAI, 2 spal., 12 št. 25c., 5 spal., 12 št.	\$1.00
Didelis pasirinkimas knygų ir gaidų, išleistų Amerikoje ir kitose valst.	
Užsakymus adresuokite: LIETUVIŲ KNYGYNAS NĖMUNAS	
3143 SO. HALSTED ST.,	Telef. Victory 2-3314 CHICAGO 8, ILL.

NE TIK ŠIMET, BET JAU PER **46** METUS

LIETUVIAI PELNINGAI TAUPO

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. Virginia 7-7747
Savings Insured to \$10,000 by F.S.L.I.C.

APIE STUDENTIŠKĄ LAIŠKĄ IS LIETUVOS

Vienas senas Amerikos gyven-
tojas (nemanyčiau, kad jis būtų
indėnų palikuonis...) guodžiasi
Naujienose, kad jis, perskaitęs
"Vilnyje" "studentų" laišką iš
"Lietuvos", ir nieko nesupratęs.
Jis kreipiasi į visus geros valios
žmones, ypatinai į tuos, kurie
yra bent kiek susipažinę su lietu-
vių kalbos rašyba (neatrodo, kad
jis pats nebūtų bent kiek susipa-
žinęs su ja) ir kas kiek geriau nu-
simano apie lietuvių kalbą, kad
parašytų to laiško nagrinėjimą ir
parodytų, kiek tame laiške yra
visokių kalbinių klaidų ir koks
menkas dabartinėje Lietuvoje yra
studentų lietuvių kalbos mokyje-
mas.

Tad, iš tikrųjų, nebūkime blogos
valios žmonėmis ir atkreipki-
me dėmesį į aukščiau minimą
laišką. O kad gudragalviai "Vil-
nies" redaktoriai negalėtų apkal-
tinti tuščiažodžiavimu, pasiskaity-
kime tą prašmatnių laišką, kaip
jis "Vilnyje" rugp. 17 d. yra at-
spausdintas. Štai jis:

"Laiškas Jauno Studento iš Lie-
tuvos. Laišką gavo chigagietis
Klem. Kairis nuo brolio sūnais iš
Pandėlio rajono, Čedaso pašto".
O tas Mr. Klem. Kairis, atseit,
perdavė tą laišką savo bičiuliams
"Vilnies" redaktoriams. All right.

"Laišką" įžangoje, be "Mielas
Dėdė" ir t.t., "konstatuojamas",
kad "Jungtinės Valstybės taip
iniršusiai kelia naujo karo isteri-
ją" ir kad "laiškas iš tikiųjų žmo-
nių, darbu alsuojančių didžiųjų
lygumų be abejoj gali atsistoti už
dolerio sienos ir nedaėti iki jų-
sų (atseit, dėdės) vien dėl to, kad
jis yra taikus".

Bet, pasirodo, tuščia buvo bai-
mintasi: to taikos balandėlio nie-
kas "už dolerio sūnais" nesulaikė
ir jis netrukdomas atskrido, aly-
vos šakelę įsikandęs... ir pa-
taikė stačiai į "Vilnies" redakci-
ją, skaitome toliau, nuobodėnes
vietas praleidami.

"Leiskit ketletą žodžių apistot
prie dabartinės situacijos, leiskit
pasakyti jums kaip giminei
teisingai sūnėno žodį "nes, kaip
ir visas mūsų kraštas, pagautas
milžiniško kūrybinio darbo pas-
tato, norime taikos".

"Dėdė rašote, kad pas jus
įtempiamas — karinė psichozė —
juk tai reikia suprasti neramūs
laikai... Aš daug skaičiau kny-
gų — istorijų Bismarko, Hitlerio
militarinę politiką... kad jie
paliko juoda neapykantą ant
spaudą vulgarią kraujo trok-
štančią nekurių žmonių prigim-
tį... Bet iš kur šiandieną dar
randasi žmonių, iš kur šiandieną
vulgus šmeižtas skleidžiamas
taikių žmonių — darbininkų ad-
resu.

"Aš suprantu, kad mes esame
stipri ir nepajudinami, kad mes
nebijome darbo, kad pas mus
darbininkų ir valstiečių masė
nuo fabrių gamyklų, kolekty-

vinų ūkių ateina tvarkyti vals-
tybinių reikalų ir ką mes sukau-
piam ir sąjungos valstybinį bu-
džetą, mes žinau, kad tas grįš
atgal dirbantiems augančiu na-
cionalinių pajamų keliu.

"Ir gaila darosi tada milijonų
paprastų žmonių, bemokslių dar-
bininkų, kurie gi nežino, kur
juos veda karinės isterijos poli-
tika su kuo jie turės kariauti ir
panašiai... Tad Dėdė aš ra-
šau, kad reikia tik pagalvoti,
tūkstančiams Čikagos dirbančių-
jų ir ryžtingai pasakyti žodį tai-
ka!... Žinoma aš daug rašiau
apie taiką, bet ne todėl, kad mes
bijotume karo, darbininkui ka-
ras nebaisus, traktorius lengva
pakeisti į tanką.

"1,350,000 studentų architek-
tės oriniai brėžiniai ir mokslo
tyrimieji darbai dar lengviau
bus galima pasukti strateginį
planą ir ekonominės bazės suda-
rymui jeigu kas bandys pasikė-
sinti prieš mūsų taikų darbą. O
dabar mes ramūs ir taika su
mumis.

"Noriu keletą žodžių apie sa-
vo gyvenimą. Gyvenu kaip ir
ankščiau, dar metai ir baiksiau
auštąjį mokslą — būsiu inžinie-
rus naujai tarybinės agrobiolo-
gijos pagrindais panaudojant
praeities sukaupus miškininkys-
tės žinias tvarkynės miškus. Gal
dar geriau ir toliau pasuksi ir
moksline keliu.

"Mama gyvena namie — kai-
me ir... po tiek išgyventų var-
gų sirgulių. Prie jos gyvena
tik sesutė Stefa. Kazė išėjo už
vyro, o mes visi iš namų jau
ankščiau išklydė. Reikės nuva-
žiuoti pas ją į svečius apsilanky-
ti, mat vienai nusibosta.

"Tatokiais maždaug naujie-
nos. Tiesa, brolys Klemensas ir-
gi vedė — gyvena Kovarske —
dirba redakcijoje.

"Taigi lauksiu nuo jūsų lai-
ško. Kai rašysit rašykite tuo pat
adresu, tai greičiau gausiu.

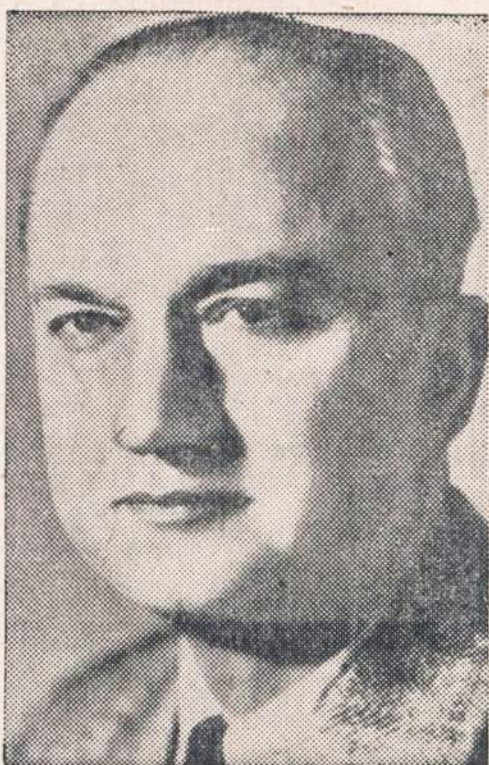
"Linkiu jums daug laimės, o
jūs asmenyje ir visiems, kas
sveikai galvoja, ir gerbia kil-
niausius žmogaus jausmus —
Taika!

"Leonardas.
"Liepos 17, 1951."

Tai, matote, kokiais idealais šių
dienų tarybinis Lietuvos stude-
ntas yra persimęs. Jis rašo ne
apie kokią maisto ar drabužių siun-
tinėlį, kad jam dėdė išsiųstų, bet...
matote apie kokias aukštas mate-
rijas.

Senas Amerikos gyventojas siū-
lo to laiško nagrinėjimą pasiūti
"Vilnies" redaktoriams ir tuo bū-
du juos sukompromituoti, ar ką.
Bet, mano nuomone, tokių pasiū-
lymų tik norima sau duobę iškas-
ti, nes byla būtų tikrai prakista.

"Vilnies" redaktoriai, mano nu-
omone, ne durniai ir, gavę tokį na-
grinėjimą, galėtų pasakyti:
— Pona, jūs prašovėte pro ša-

Louis Adamis, žymus rašytojas,
kuris buvo suistas negyvas
savo kly netoli Riegelsville, N.
J. "Menamai" jis papildė savi-
žudystę. Tačiau jo mirties aplin-
kybės yra labai įtartinos ir to-
dėl FBI agentai pradėjo tyrinė-
jimą.

li. Ne į tas duris pataikėte. Jūs
esate atsilikę reacionieriai, nie-
ko nenusimanote šių dienų mo-
derniojoje tarybinėje lituanistiko-
je, todėl tat ir sunku yra jums
tą tarybinio studento laišką su-
prasti. Pasimokykite iš mūsų "Vil-
nies" tos "tarybinės lituanistikos"
ir viskas jums paaiškės. O iki tol
good-bye...

Na, ką gi mes galėtume jiems
į tai atsakyti? Aišku, kiek mes
savo pasenusiais metodais ne na-
grinėtume, laiško autoriaus dėl
lietuvių kalbos nemokėjimo nesu-
muštume.

Kitas dalykas, kad tame kūrinyje
kyšo... ne lietuvių, bet ru-
sų kalbos nemokėjimas — tai tie-
sa!

Matyt, per daug jau sukta mon-
golikai rusiška kalba buvo para-
šytas tas specialusis "agitpropo
bloknotas", kuriuo dabar tarybų
Lietuvoje naudojamos laiškas ir
USA rašyti... O kadangi nuo to
"komunistinio katekizmo" raidės
neleistina nė per puselį atsi-
traukti, tai šitoks ir išėjo tas lai-
škas "lietuviškame vertime".

Čia gal būtų galima pasakyti:
rašo neprityrusi jauno studento
ranka... Bet ar mes galime gulyti
savo galvas už tai, kad tą lai-
šką taip suferuotą jaunas Pan-
dėlio studentas Leonardas, o ne
kuris tų dviejų pagarsėjusių Le-
onų, kurie sėdį 3116 S. Halsted
St. modernizuotame (su lentom
užkaltais langais) ofise... Juk re-
daktoriai paprastai turi teisę
spausdinamų raštų kalbą taisyti
ir net raštus pertaisinėti savo
nuožiūra. Na, o "Vilnies" redak-
toriai, be to, turi dar tokį iš Mas-
kvos jiems atsiųstą raudoną kur-
palį, ant kurio jie ir tempia įsi-
vėpę viską, kas tik į jų rankas pa-
kliūva...

Tad vargu bau užsiuolimas ant
to vargšo jauno Pandėlio stude-
nto yra visu šimtu procentų pa-
grįstas.

Naujas Amerikos gyventojas

kus. Čia visi angliška kalbėje,
įskaitant ir vokieitais, kurios pa-
tarnavo keliauninkams. Pirmiau-
sia mums padalino Amerikos gin-
klutoms jėgoms leidžiamą lai-
rašti "Stars and Stripes". Žinoma,
laikraštis leidžiamas anglų kalba.

Amerikiečiai Vokietijoje tikrai
nėra nusikariai. Kino teatruose
jie mato amerikoniškas filmas.
Kai perka cigaretes, tai jiems ne-
reikia specialių mokesčių mokėti.
Iš Frankforto į Berlyną lėktu-
vu keliauti tenka maždaug 80 mi-
nučių. Kai beliko skristi tik apie
20 minučių, aš paklausiau mer-
gaitės, ar skrendant visada laiko-
masi karidoriaus nustatytų ribų?
Atsakė, kad pasitaiko skristi ir
viršum rusų okupuotos teritorijos.
Tai nekaip mane nutėikė ir aš
paklausiau, ar būtų pavojus,
jei kartais lėktuvas nukristų rusų
okupuotoje teritorijoje. Mergaitė
atsakė, jog pavojus būtų, nežiū-
rint to, kurioje teritorijoje lėktu-
vių tekty kristi, nes nutipti be
sukrėtimo jis negalėtų.

Po dvidešimt minučių nusilei-
dome į milžinišką aerodromą, ku-
ris savo laiku aptarnavo "oro til-
tą" sudarančius lėktuvus. Aero-
drome įtaisytas stogas, po kuriuo
pavijuoja lėktuvai. Tas stogas
buvo reikalingas tam, kad būtų
galima, nepaisant lietaus ar snie-
go, iškrauti iš lėktuvų atgabentas
prekes.

(Bus daugiau)

Belgijos pasiruoi-
mas karui

Išvairioje spaudoje pasirodė ži-
nių, kad Belgija labai rimtai ru-
šiasi atities karui. Nors Belgija
turinti 8 milijonų gyventojų, bet
deda pastangų sudaryti savo ka-
riuomenę iš 152,000 gerai ginkluo-
tų vyrų. Toks kariuomenės skai-

CLASSIFIED ADVERTISEMENTS

MISCELLANEOUS

Išvairūs Dalykai
Parduodamas pianas (pianinas)
53 colių aukštumo. Labai geram
stovyje, firmos Gulbransen up-
right piano. Šaukite
GRovehill 6-8772.

NAMAI PASTATOMI ANT
JŪSŲ SKLYPO
Pietinėje miesto dalyje ir pietų
priemiestiuose.
Pamatykite mūsų planus.
Dykei apskaičiavimas.
Šaukite Mr. Frederick
Hilltop 5-4900

TELEVIZIJOS IR RADIO
Taisymas - Pardavimas
Tel.: DANube 6-6887
DAINA TELEVISION CO.
3120 So. Halsted St.

TUCK POINTING
Langų "Cauling" — kaminus
taisom ir plytų darbus darome.
Dovanai apskaičiavimas.
Pašaukite GUS G. JENES
3504 So. Halsted St.
Yards 7-2641

JONAS CONRAD TUCK
POINTING BIZNYJE
Atnaujina nusišėdėjusių namų,
pripildome lietaus išplautus ply-
tų tarpus. Taip pat pataisome
kaminus ir apie langus. Per daug
metų gerai patyręs darbe lietu-
vis. Reikalingi priėjus kreipkitės:
J. CONRAD, 5242 So. Artesian
Ave. GRovehill 6-4177.

JOHN G. MEZLAISKIS
Generalinis Kontraktorius
ir Namų Statytojas
Statom namus ant savo lotų arba
ant jūsų lotų. Perkam lotus. Rei-
kale kreipkitės, gausite teisingą
patarnavimą už prieinamą kainą.
6649 SO. MOZART STREET
Tel. GRovehill 6-6588

Mes taisome visokias
SIUVAMAS MAŠINAS

Visas darbas garantuotas. Mes
taip pat išnuojame mašinas.
Duokite mums perdirtbi koją
minamas mašinas ir elektrines.
Nemokamas apskaičiavimas. Tu-
rime puikų pasirinkimą vartotų
SINGER mašinų.

SINGER SEWING
MACHINE COMPANY
4222 1/2 Archer Avenue
Tel.: Cliffsides 4-6847

MODERNIZUOKIT
Savo Virtuvę
arba bathroom su steel wall tile
kambarys 4x7, 4 pėdų aukščio
\$59.00. Sudėsim — kreditas.
HEmlock 4-3200

AUTOMOBILES - TRUCKS
Autai ir Sunkvežimiai

A & C
MOTOR SALES
816-20 W. 35th Street

Visuomet geras pasirinkimas
VARTOTŲ KARŲ

1936 iki 1951 metų
\$25.00 ir aukščiau

MES PERKAME GERUS
VARTOTUS KARUS

Bridgeporto draugiškiausi
dyleriai.

BUSINESS CHANCES
Biznio Frogos

PARDAVIMUI grosernė. Moderni
prieigima. Puiki apy-
linkė. Viena iš geriausių pietinė-
je dalyje. Netoli 63-čios ir
Ashland gatvių. Šaukite
10 val. ryto iki 10 val. vakaro.
GRovehill 6-9498.

Parduodama grosernė ir buče-
nė lietuvių gyventojų koloni-
joj. Parduotuvė priežastis — ne-
sveikata. Tel. CAñal 6-7835.

Pardavimui tavernos biznis, iš-
dirbtas per daugelį metų. 4 gy-
venimui kambariai vietoje.
3364 S. HALSTED ST.

PARDAVIMUI TAVERNA.
4543 S. Wentworth Ave.

Čiūs sudarys 13% visų vyrų tarp
20—40 metų amžiaus, tai tikrai
aukštas procentas. Jau dabar Bel-
gija turinti 80,000 savo kariuome-
nės. Belgijos vyriausybė ginklavim-
sio reikalams žada išleisti iki
220 milijonų dolerių. 1954 m. ka-
ro reikalams bus skirta 510 milij-
onų dolerių. Dabar karo reika-
lams skirta suma sudaro 25% vi-
so valstybės biudžeto. Idomu, kad
be neskaitytųjų ir neįtakingų ko-
munistų, Belgijoje nėra kas prie-
šintis krašto ginklavimosi ski-
riamoms lėšoms. Greta nuolati-
siai kariuomenės numatoma orga-
nizuoti įvairūs pagelbiniai gink-
luoti daliniai, kurie dabotų kras-
tą nuo penktos kolonos galimų
įvairių išsišokimų.

Kodėl burbulas apskritas?

Dėlto burbulas yra apskritas,
kad jame susiformavęs oras ly-
giai ir tuo pačiu kartu spaudžia
iš vidaus.

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

GET SET WITH
SEARS, ROEBUCK
and COMPANY

Excellent opportunity
with good future for
conscientious worker.

WE NEED
M A N
for
SHIPPING ROOM

No experience necessary
but helpfull
40 hour week
Many Company Benefits

Apply

5938 W. CERMAK ROAD
STanley 8-6606
OLympic 2-6606

BUTCHER
DEPENDABLE

Top Salary.
6 days a week.
Steady job. Experienced.

LEVI BROS.
940 E. 55th Street
Midway 3-0552

AUTO BODY AND
FENDER MAN

Experienced.
5 1/2 days a week.
Top salary. Steady job.

M A R T I N S
5481 Ingleside
DORchester 3-1050

TOOL and DIE MAKERS

also
TOOL ROOM JIG
BOREMAN

44 hours a week.
Good salary
Excellent working conditions
Hospitalization.

UTILITY TOOL and DIE
WORKS
1036 N. Kilbourn St.

TOOL & DIE
MAKER,
LATHE HAND
AND
MACHINIST

GOOD SALARY
FOR TOP MAN

5 day week with overtime
and free life insurance

Apply

SERVICE TOOL
& DIE
4625-27 W. FULTON ST.

Reikalingas antrarankis kepėjas
juodai duoną kepti. Jei nemo-
ka — išmokysim. Kreipkitės nuo
3:30 iki 6:00 val. vakaro. 3500
So. Union Ave.

REIKALINGAS
SKARDININKAS

antros klasės. Mokestis \$1.68 už
valandą. Turi turėti dviejų metų
patyrimą prie skardos darbų.
Turi mokėti paruošti planą ir
pagaminti įvairias formas. Pui-
kos darbo sąlygos ir daugelis
tarnautojų naudų. Anglų kalba
nebūtina. Atmeta nuo pirma-
denio iki penktadienio, nuo 8
val. ryto iki 4:30 val. vakaro.
Chemical Division

CORN PRODUCTS
REFINING CO.
Archer Road ir 65th Place
Argo, Illinois

REIKIA PATYRUSIŲ
TOOL and DIE MAKERS

Geriausios darbo sąlygos.
Aukščiausias mokestis
Geram Žmogui.
Galima dirbti iki 60 valandų
ir dar viršiai.
Naujas namas, nauji įrenginiai.

GIMCO TOOL MFG.
2335-39 W. Cermak.

Reikalingas bučeris. Kreipkitės
į Maxwell Meat Market, 717
Maxwell St. Klauskite Mana-
ger Louis.

HELP WANTED—FEMALE

Reikia Darbininkių

STENOGRAPHERS

40 hour week; employee benefits, etc.; pleasant work.
Phone MR. ATHEY, Harrison 7-9831

53 WEST JACKSON BOULEVARD
or Phone Bishop 7-6000, MR. HOFFMAN

SINCLAIR REFINING COMPANY
2540 WEST CERMAK ROAD

COMMERCIAL BOOKKEEPER

PLEASANT SURROUNDINGS
PAID VACATION
PAID LIFE INSURANCE

LAWNDALE NATIONAL BANK
3341 West 26th Street

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — Pardavimui

TIKRI NAMAI IR BIZNIO
NUOSAVYBES

Berwyne: mūrinis namas, 2-3
ir 2-6 kambarių flatai; 6 kamb.
butas tuščias naujam savininkui.
Kaina \$25,000.

Stickney: Gražus 5 kambarių
bungalow; taverna, 120x138 plo-
čio. Kaina \$37,000.

Chicago: East 82nd Place, 6
kambarių mūrinis bungalow;
nėra reikalo išleisti desimto
pataisymui šiam ispanų stilium
bungalow. Greitam pardavimui
kaina \$18,500.

Restoranas ir Taverna, mūrinis
namas, ekstra lotas; pelningas
bet kam, kas nori greit uždirbti
pinigų. Tuoju galima užimti.
Kaina greitam pardavimui yra
\$41,300.

Sacramento Ave. ir 52nd St.:
Aukštos rūšies 6 kambarių mū-
rinis bungalow pagedatujamoje
kaimynystėje. Kaina \$17,600.

EDEN RADIC, REALTOR,
3153 W. 26th Street
Tel. Bishop 7-0927.

5 kambarių pajamų katedžius,
moderni virtuvė, maudynė, fur-
nas šildomas. 2 kambariai ir
vonia beismonte. 3304 So. Bell
Ave. Yards 7-7490.

TIKTAI \$9,500
6404 So. Lorel, mūrinis 2 mie-
gamųjų duplex, 7 metų senu-
mo; pilnas beismontas, daugelis
ekstra. PORTSMOUTH 7-2719.

ELMWOOD PARK
PRIVATUS ŽMONES
5 kambarių Georgian, 2 karų
garažas, "knotty pine" porčiai,
kambarys beismonte. Gesu šil-
domas, daugelis ekstra. \$19,750.
2315 No. 75th Ave. GL 3-7238.

CICERO — savininkas parduo-
da kampinį 2 aukštų mūrinį
namą 4—4, 3 pečiai, 1 karštų
vandeniu šildomi. Tuoju užimti.
\$24,000 arba geriausia pasiūla
5220 W. 31st St. Townhall
3-8464.

PROGA DAKTARAMS
Mūrinis gesu šildomas namas.
5 kambarių flatas ir 1 atskiras
didelis kambarys ofisui arba
laboratorijai. Viskas moderniš-
kai įrengta, yra garažas. Kam-
pas Archer ir Melvina gatvių.
5410 SO. MELVINA.

FARMS FOR SALE
Ukiai Pardavimui

57 AKRU farma, 8 karvės, te-
lyčia, bulius, 2 veislinės kiaulės,
3 kiaulės, 50 vištų; 2 traktoriai,
mašinerijos, javai, reikalingi pa-
statai. \$10,000. Frank O. Radtke,
Weyauwega, Wisconsin.

FOR RENT — Rendai
Išnuojama 2 ir 1/2 nauji, fur-
niuoti kambariai 3 sugu-
siems, beismonte. Šiaurinėje
miesto dalyje. 4525 N. Dover
St. Tel. ARdmore 1-6155.

Išnuojamas šviesus, geras
kambarys vienam ir rmtam
žmogui, su virtuvės privilegijo-
mis. 4601 S. Marshfield Ave.

Išnuojamas vienas kambarys
beismonte viengungui žmogui.
Yra pečius ir šaldytuvas.
HEmlock 4-7769.

Reikalingas 4, 5, ar 6 kambarių
2 suaugusioms ypatom.
4457 S. TALMAN AVE.
Virginia 7-6876.

Trumpai apie gamtą

Kalnų pienė
(Agoseris arizonica).

Kalnų pienė aukšta, laibų
stiebelių, į žemę palenktas pa-
driekis geltonas žiedas. Kai per-
žydi, tai pasiilieka didelis švel-
nus pūkas. Kalnų pienė auga
tarp retų pušų arba spygliuotų
medžių krūmų. Žydi nuo balan-
džio mėn. iki rugpjūčio. (Š).

HELP WANTED—FEMALE

Reikia Darbininkių

STENOGRAPHERS

40 hour week; employee benefits, etc.; pleasant work.
Phone MR. ATHEY, Harrison 7-9831

53 WEST JACKSON BOULEVARD
or Phone Bishop 7-6000, MR. HOFFMAN

SINCLAIR REFINING COMPANY
2540 WEST CERMAK ROAD

COMMERCIAL BOOKKEEPER

PLEASANT SURROUNDINGS
PAID VACATION
PAID LIFE INSURANCE

LAWNDALE NATIONAL BANK
3341 West 26th Street

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — Pardavimui

TIKRI NAMAI IR BIZNIO
NUOSAVYBES